

KATAJAN TUULIVOIMAHANKE, KINNULA

LIITE 1. KATAJAN TUULIVOIMAHANKEALUUEEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI, MUSEOVIRASTO

INVENTOINTIRAPORTTI

KINNULA

Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi

10.–14.6.2024

Museovirasto

Arkeologiset kenttäpalvelut

Vesa Laulumaa

Tiivistelmä

Kinnulassa on käynnissä Katajan tuulivoimahanke, jota toteuttaa UPM Wind West Oy, ja hankekehityskonsulttina toimii Etha Oy. Tuulivoimahankealue sijaitsee noin 7 kilometriä Kinnulan keskustasta etelään. Hankealueen koko on 2836 hehtaaria.

Hankealueen arkeologisen inventoinnin maastotyöt teki tutkija Vesa Laulumaa 10.–14.6.2024 Museoviraston Arkeologisista kenttäpalveluista. Arkeologisen inventoinnin tehtävänä oli tuottaa riittävä selvitys hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja kaavoituksen tarpeisiin.

Inventoinnissa löytyi 15 uutta kohdetta. Kohteista 14 on tervahautoja ja yksi on asuinpaikka. Yhden tervahaudan (Murhaperänkangas) vierestä löydettiin myös tervasaunan jäännökset. Kaikki kohteet ovat peräisin historialliselta ajalta. Kohteista 13 sijaitsee tuulivoimahankealueella ja kaksi hieman sen ulkopuolella parannettavien teiden tuntumassa. Löytyneiden kohteiden vaikutus tuulivoimahankkeeseen on melko vähäinen. Kaksi tervahautaa sijaitsee parannettavien teiden läheisyydessä ja yksi asuinpaikka, johon kuuluu kaksi rakennuksen kivijalkaa, on tuulivoimalalle suunnitellun tien varrella.

Inventoinnin tulokset olivat odotetut. Alue on ollut syrjäistä korpea, joka ei ole houkutellut asutusta, mutta sillä on kuitenkin ollut taloudellista merkitystä eränkäynnin ja elinkeinojen (tervanpoltto ja kaskeaminen) kannalta. Esihistoriallisia kohteita ei inventoinnissa löytynyt, niiden osalta potentiaali oli todettu vähäiseksi jo valmisteluvaiheessa.

Sisällys

Tiivistelmä

Arkistotiedot

Sijaintikartta

1. Johdanto	1
2. Inventoinnin valmistelu	2
3. Inventointialueet	6
3.1. Alueiden sijainti ja ympäristö	6
3.2. Alueen historiaa	7
4. Inventoinnin maastotyöt ja menetelmät	9
5. Inventoinnin tulokset	10
5.1. Yleistä tuloksista	10
5.2. Arvio kohteiden vaikutuksesta hankesuunnitelmaan	11
6. Yhteenveto	12
Kuvaluettelo	13
Lähteet	15
Luettelo inventoinnissa käytetyistä historiallisista kartoista	15
Kohdekuvaukset	17
Koostekartta. Kohteet tuulivoimahankealueella	17
Kinnula, Hanhikangas 2, UUSI KOHDE	18
Kinnula, Isoneva, UUSI KOHDE	20
Kinnula, Katajamäki, UUSI KOHDE	23
Kinnula, Kirvespuro 1, UUSI KOHDE	27
Kinnula, Kirvespuro 2, UUSI KOHDE	29
Kinnula, Kivenneva, UUSI KOHDE	31
Kinnula, Lähdekorpi, UUSI KOHDE	33
Kinnula, Murhaperänkangas, UUSI KOHDE	35
Kinnula, Murhaperänneva, UUSI KOHDE	39
Kinnula, Mäkilammit, UUSI KOHDE	41
Kinnula, Paljakko, UUSI KOHDE	44
Kinnula, Palokangas, UUSI KOHDE	47
Kinnula, Suurisuo, UUSI KOHDE	50
Kinnula, Torniovuori 1, UUSI KOHDE	52
Kinnula, Torniovuori 2, UUSI KOHDE	54

Arkistotiedot

Tutkimus:	Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi
Tutkimuksen suorittaja:	Tutkija FM Vesa Laulumaa
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut. PL 913, 00101 Helsinki
Tutkimuksen tilaaja:	UPM Wind West Oy. Alvar Aallon katu 1. PL 380 00101 Helsinki. Yhteyshenkilö Michael Pflieger. Hankekehityskonsultti Etha Oy, Raastuvankatu 21B, Vaasanpuistikko 14, 65100. Yhteyshenkilöt Jukka Rönnlund ja Victor Stigzelius.
Inventointialueen laajuus:	Noin 2836 hehtaaria
Koordinaatit	Tuulivoimahankealueen keskikoordinaatit P: 7017090, I: 399854
Kenttätöaika:	10.–14.6.2024
Löydöt:	-
Valokuvat:	AKDG7432:1–25

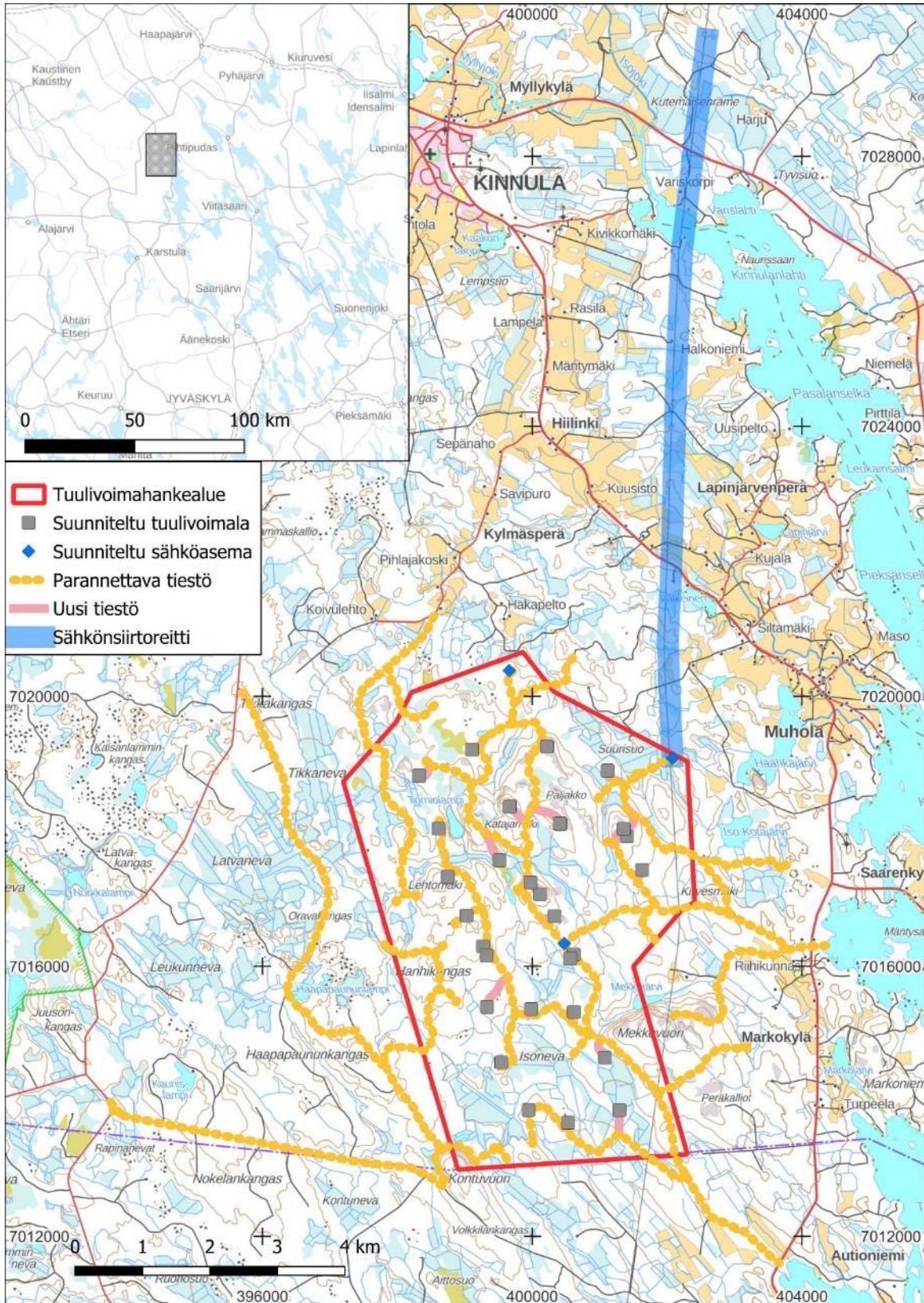
Raportti on arkistoituna pdf-muodossa Museoviraston asiakirjahallintajärjestelmässä. Kopio on toimitettu työn tilaajalle ja alueelliselle vastuumuseolle.

Kannen kuva: AKDG7432:25. Tuulivoimahankealuetta Katajamäeltä itään.

Raportin karttapohjat, vinovalovarjosteet ja ilmalaserkeilausaineistot MML 2024

Sijaintikartta

HUOM! Suunniteltua sähkönsiirtoreittiä ei ollut tarpeen inventoida

1. Johdanto

Kinnulassa on käynnissä Katajan tuulivoimahanke, johon liittyy myös uuden voimajohdon rakentaminen tuulivoimapuiston yhteyteen sähkönsiirtoa varten. Hanketta toteuttaa UPM Wind West Oy ja hankekehityskonsulttina toimii Etha Oy. Tuulivoimahankealue sijaitsee noin 7 kilometriä Kinnulan keskustasta etelään (ks. sijaintikartta edellinen sivu). Hankealueen koko on 2836 hehtaaria. Alueelle suunnitellaan 24 tuulivoimalaa, uutta voimaloille johtavaa tiestöä, vanhojen teiden parantamista, teiden viereen tehtävää maakaapelointia ja kahta sähköasemaa. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on pituudeltaan noin 10,6 kilometriä, ja se on suunniteltu kulkemaan nykyisen voimajohdon vieressä.

UPM West Oy tilasi tuulivoimahankealueen ja sähkönsiirtoreitin arkeologisen inventoinnin Museoviraston Arkeologisilta kenttäpalveluilta. Arkeologisen inventoinnin tehtävänä oli tuottaa riittävä selvitys hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja kaavoituksen tarpeisiin. Inventoinnin maastotyöt teki tutkija Vesa Laulumaa 10.–14.6.2024. Juuri ennen inventoinnin maastotöiden alkua Keski-Suomen museon (alueellinen vastuumuseo) arkeologi ilmoitti, että sähkönsiirtoreittiä ei ole tarpeen inventoida, sillä se oli inventoitu jo aiemmin, vuonna 2015 (Mikroliitti Oy).

Helsingissä 21.8.2024

Vesa Laulumaa

2. Inventoinnin valmistelu

Inventoinnin valmistelussa selvitettiin alueen esihistoriallisen ajan kohteiden potentiaalia liittyen lähinnä kivikauden asutukseen, ja lisäksi selvitettiin historiallisen ajan maankäyttöä ja asutusta inventoitavalla alueella. Perustietoja alueen arkeologisista kohteista ja aiemmista tutkimuksista hankittiin Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä ja kulttuuriympäristön rekisteriportaalin raporteista ja asiat.museovirasto.fi -sivustolta.

Arkeologisesti potentiaalisten alueiden muodostumiseen vaikuttavia muuttujia on useita, joista tärkeimpiä ovat vesistöhistoria, maaperän etäisyys nykyisistä vesistöistä ja topografiset piirteet, kuten maaston kaltevuus. Valmisteluvaiheessa koko hankealueen potentiaali todettiin kivikauden osalta melko pieneksi, koska siellä on vähän kivikautisten asuinpaikkojen löytymisten kannalta merkittävimpiä muinaisrantatasoja. Esihistoriallinen metsästäjä-keräilijäväestö asui yleensä veden äärellä, koska saaliin lisäksi vesi tarjosi myös liikkumisväylän.

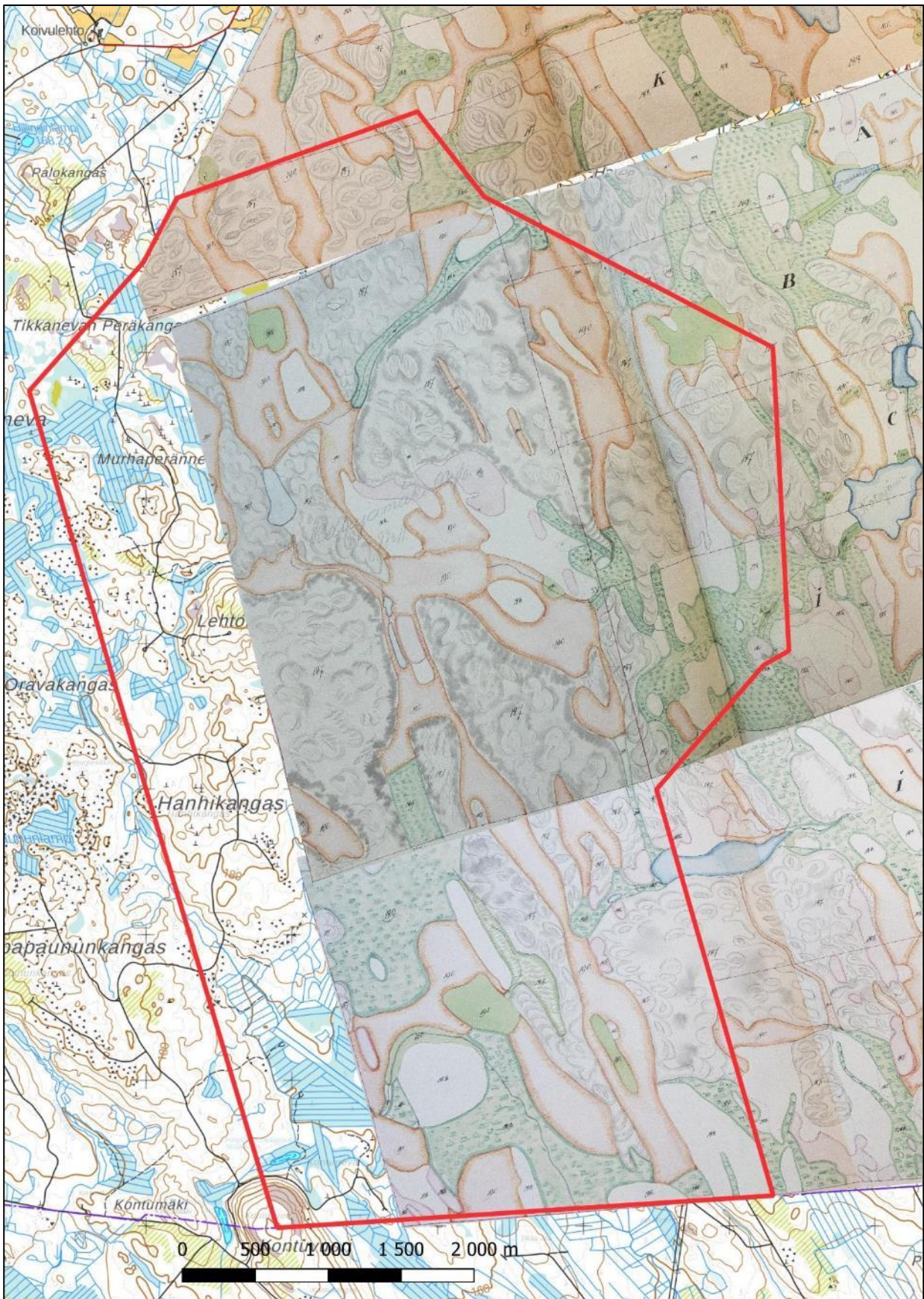
Historiallisen ajan kohteiden arkeologista potentiaalia selvitettiin tarkastelemalla historiallisen ajan karttoja, mm. isojakokartat 1800-luvun alkupuolelta ja pitäjänkartasto 1800-luvun puolivälistä (kuvat 1 ja 2). Pitäjänkartat olivat saatavissa digitoituna Kansallisarkiston verkkopalvelusta, mutta isojakokarttoja ei, joten ne tilattiin nähtäväksi Kansallisarkiston tutkijasaliin. Inventoinnissa käytettyjen historiallisten karttojen luettelo löytyy raportin lopusta. Luettelossa on myös linkki karttojen tietoihin Kansallisarkiston kokoelmissa.

Lisäksi tarkasteltiin 1900-luvun kartta- ja ilmakuva-aineistoja, joiden avulla voi selittyä maastossa havaittavia ilmiöitä. 1900-luvun puolivälin jälkeistä maankäyttöä selvitettiin vanhoilta peruskartoilta ja ilmakuvista. Em. aineistoa selattiin tai ladattiin vanhatkartat.fi-sivustolta, Paikkatietoikkunasta ja Paituli-latauspalvelusta (linkit lähdeluettelossa). Lisäksi paikannimiin liittyvää historiaa selvitettiin Kotimaisten kielten keskuksen (Kotus) digitaalisesta nimiarkistosta ja Nimisampo-sovelluksen avulla.

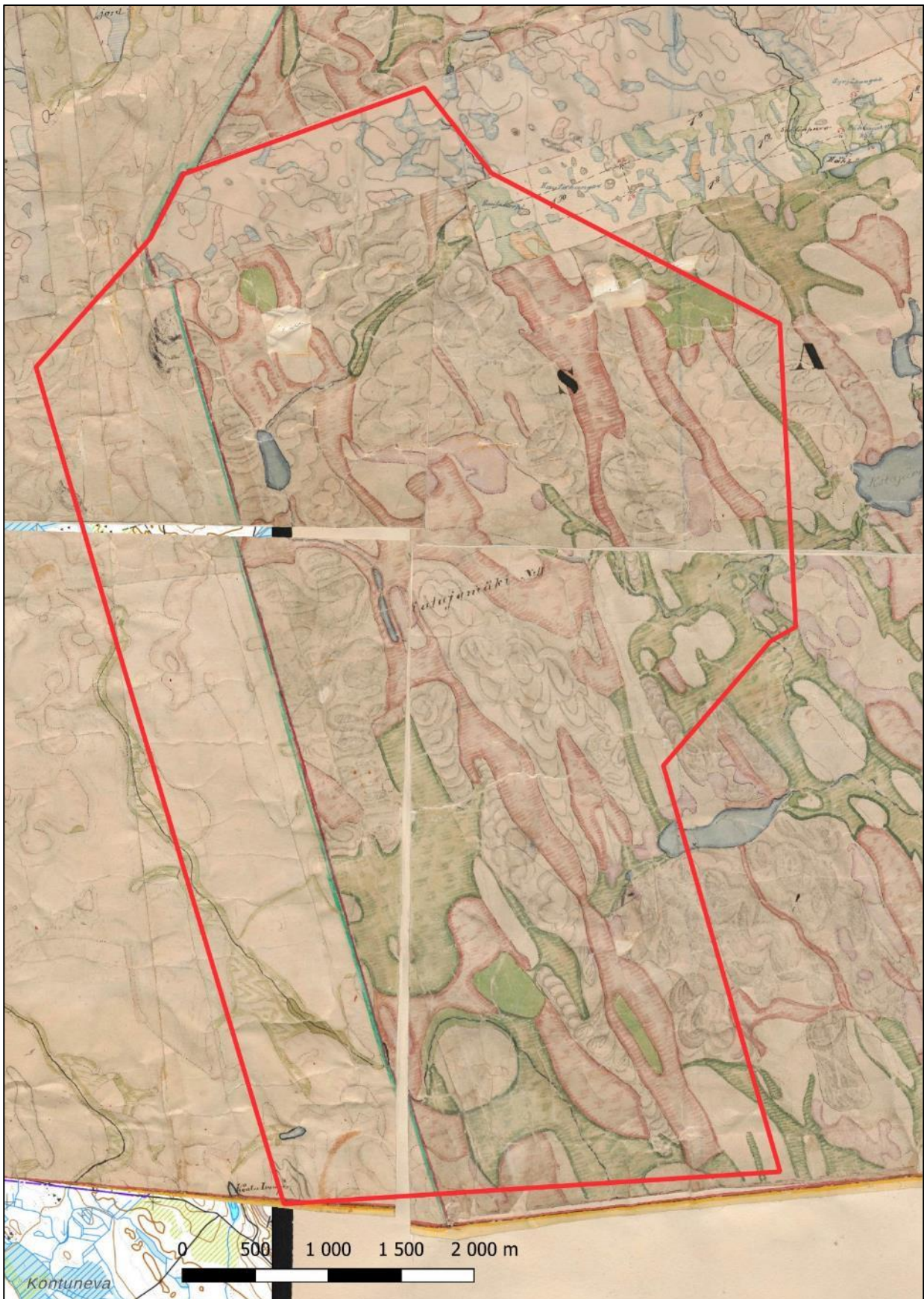
Valmisteluvaiheessa käytössä oli Maanmittauslaitoksen uusi ja aiempaa selvästi tarkempi 5 p/m² ilmalaserkeilausaineisto. Ilmalaserkeilausaineistosta tuotetuista visualisoinneista on havaittavissa erityisen hyvin maahan kaivetut rakenteet, kuten tervahaudat ja hiilimiilut, sekä rakennusten kivijalat.

Ilmalaserkeilausaineiston avulla löytyi 24 ilmiötä ja ne tarkastettiin maastossa (kuva 3). Näistä 15 todettiin olevan muinaisjäännöksiä, yleensä tervahautoja, mutta myös pari rakennuksen perustaa. Loput olivat möhempää kaiveluja tai luonnonilmiöitä.

Valmisteluvaiheessa aineistoa kerättiin ja käytiin läpi, mutta inventointi on maastotyövaiheessa jatkuva prosessi, jossa maastohavaintojen ja uusien tietojen myötä valmisteluaineistoon palataan päivittäin inventointitietojen tarkentamiseksi ja etsittäessä selityksiä maastossa havaituille ilmiöille.

Kuva 1. Kooste kolmesta isojakokartasta (E42d:10/1–14, Saari, 1815–1820). Länsiosa alueesta on kruunun maata ja sitä ei ole tarkemmin kartoitettu.

Kuva 2. Kooste neljästä pitäjänkartasta vuodelta 1848, hankealue sattuu juuri niiden yhtymäkohtaan.

3. Inventointialueet

3.1. Alueiden sijainti ja ympäristö

Tuulivoimahankealueen pohjoisreuna on noin 8 km Kinnulan keskustasta etelään. Hankealueen eteläraja noudattaa Kinnulan ja Kivijärven rajaa (kuva 4). Alueen pituus on noin 7,5 km ja leveys noin 3,5–5 km, pinta-alaltaan se on 2836 hehtaaria ja se on nykyisin asumaton. Eteläosa on melko soinen, laajimmat suot ovat Kontuneva ja Isonvea. Soita on myös muualla alueella hiekkamoreenimäkien välissä. Mäkien korkeimmat osat ovat usein kallioisia. Länsi- ja pohjoisosassa aluetta on paljon lohkareikkoja. Kasvillisuus ja puusto riippuu maaperästä ja kosteudesta. Moreenimäet ovat yleensä kuivahkoa mäntykangasta, jotka alempana vaihtuvat kuusivaltaisiin tuoreisiin kankaisiin. Ojitetut suot on metsitetty ja niissä puusto on enimmäkseen kuusikkoa tai sekametsää.

Vesistöt käsittävät muutaman pienen lammen ja järven sekä puroja. Suurin järvi on Mekkojärvi, joka sekin on vain noin 500 metriä pitkä. Korkeimmat kohdat ovat Lehtomäellä 228 metriä mpy. (merenpinnan yläpuolella) ja Torniovuorella 220 metriä mpy. Matalin kohta on Mekkojärven ympäristössä 146 metriä mpy. Enimmäkseen maasto asettuu 170–190 metrin korkeuteen mpy. Yleispiirteenä on, että maasto nousee hankealueen itäosasta länteen saavuttaen korkeimman kohtansa alueen keskiosan mäkialueilla ja laskee sitten taas länteen päin.

Tuulivoimahankealueella ei ole vakinaista asutusta, mutta Mäkilammit-nimisten lampien itäpuoleisella mäellä on Katajamäen kämpä, joka on vielä ilmeisesti jonkinasteisessa käytössä.

Tuulivoimahankealueen ulkopuolella oli inventoitavana paljon myös parannettavaa tiestöä. Tiestöä on kaikkiin suuntiin ja pisin inventoitu osuus alueen ulkopuolella oli noin 9 km. Maasto ja ympäristö on näiden osalta samantyyppinen kuin edellä kuvatulla tuulivoimahankealueella.

Kuva 4. AKDG7432:24. Inventointialuetta Katajamäeltä etelään. Alue on asumaton. Etualalla näkyvän metsän takana Mäkilammit ja kaukana taustalla siintää Kivijärvi.

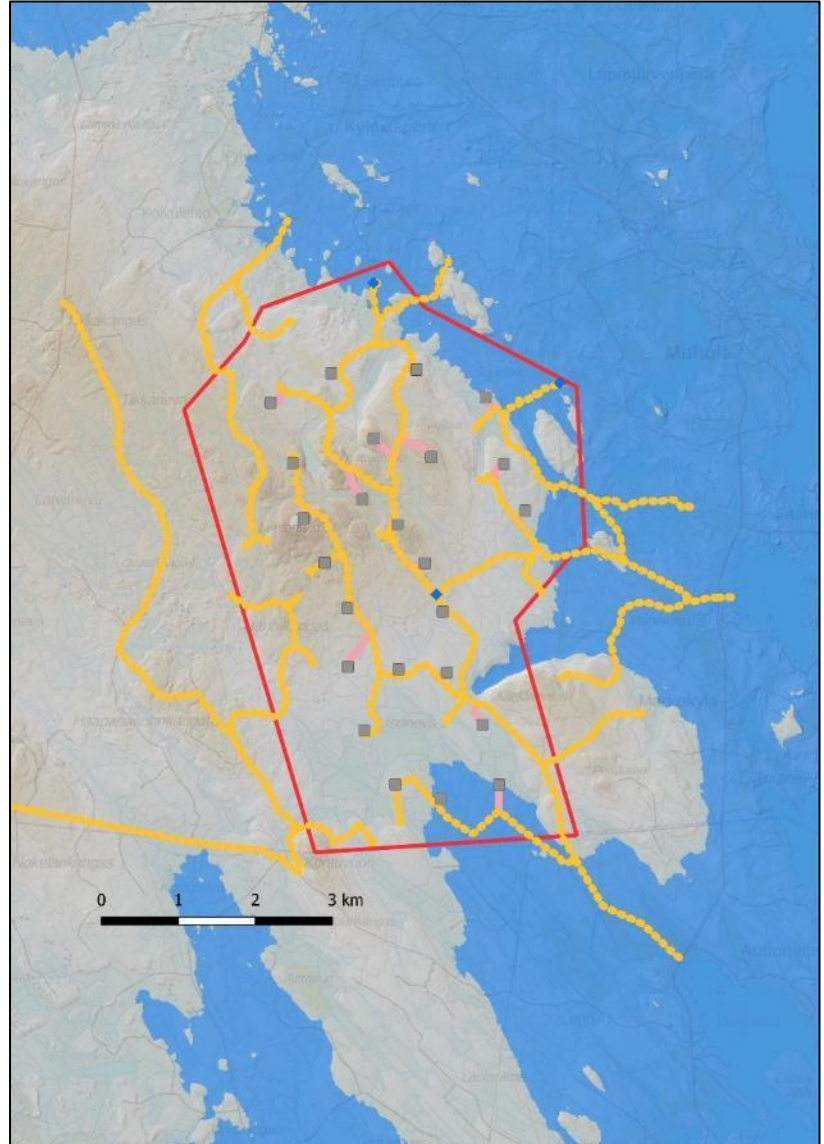
3.2. Alueen historiaa

Muinaisen Itämeren Ancylusjärvi-vaihe, noin 8 900–7 200 eaa. (ennen ajanlaskun alkua) on ulottunut tuulivoimahankealueen itäosaan noin 175–155 metrin korkeustasolle, joten alueelta voisi periaatteessa löytyä varhaismesoliittisia asuinpaikkoja (kuva 5). Jääkauden jälkeinen maankohoaminen on ollut tuolloin vielä hyvin nopeaa nykyiseen verrattuna ja väestöä on ollut vähän, joten kivikautisten asuinpaikkojen löytyminen em. rantavaiheilta on epätodennäköistä. Hankealueella on myös paljon supra-akvaattisia, vedenkoskemattomia alueita, jotka ovat noin 180 metriä mpy. yläpuolella ja ne eivät siis ole olleet jääkauden jälkeen veden peittämiä. Nopean maankohoamisen takia Kivijärvi kuroutui omaksi altaakseen jo varhain mesoliittisena aikana ja suurin osa tunnetuista esihistoriallisista kohteista sijaitsee sen rantojen tuntumassa.

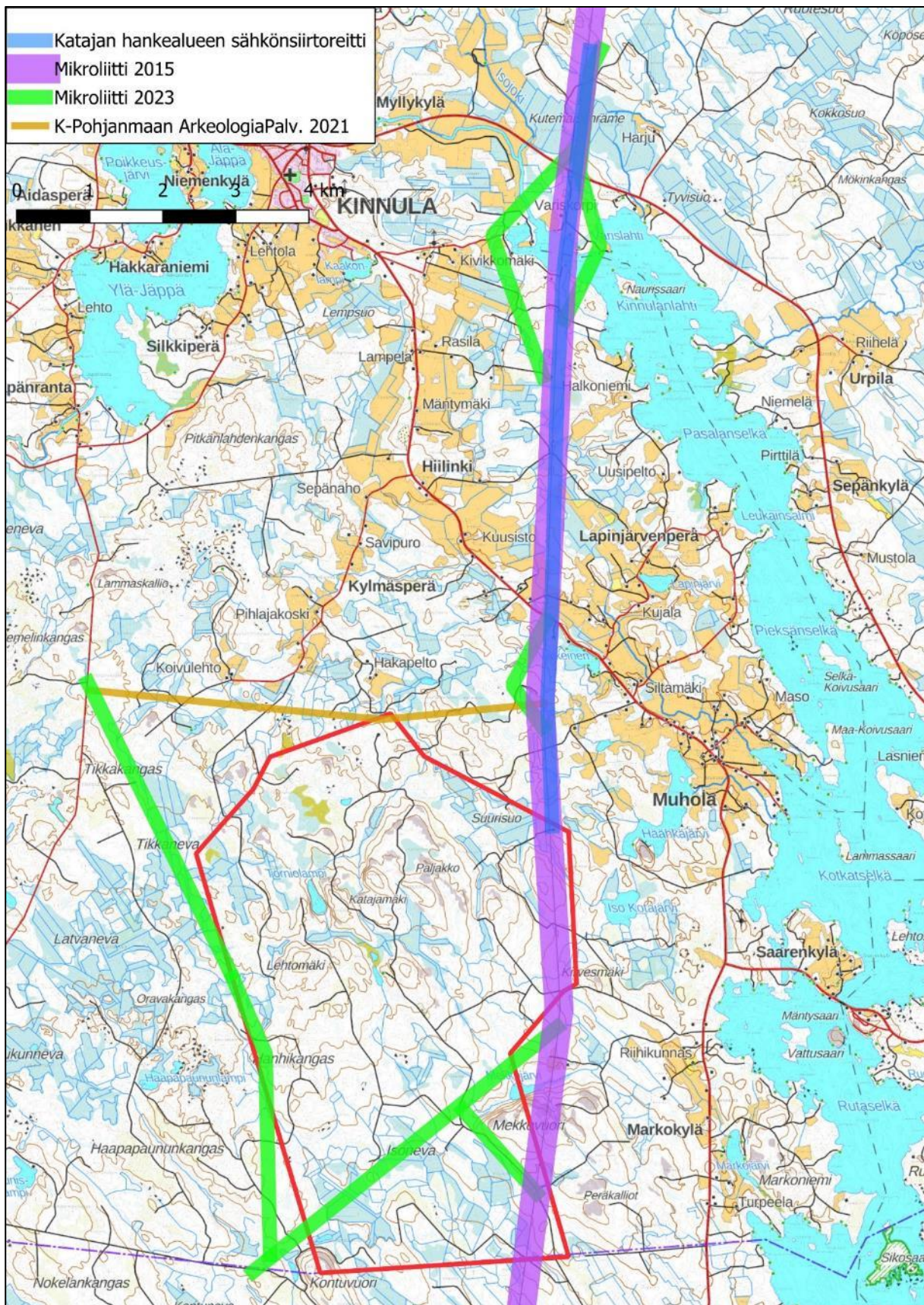
Historiallisella ajalla tuulivoimahankealue kuului pääosin Saaren kylään, länsisosa oli kruununmaata. Alue on ollut pääosin takamaata, missä on harjoitettu eränkäyntiä, poltettu kaskea ja valmistettu tervaa. Tuulivoimahankealueella on historiallisten lähteiden mukaan ollut pysyvämpää asutusta aikaisintaan 1700-luvulla tai 1800-luvun alussa, jolloin Katajamäen talo perustettiin.

Tuulivoimahankealueella on tehty aiemminkin arkeologisia inventointeja. Ne liittyvät sähkönsiirtoreittien inventointeihin. Vuonna 2015 inventoitiin Petäjävesi–Muhos voimajohtolinjaa (Mikroliitti Oy). Voimajohto on sittemmin rakennettu ja tämän johdon rinnalle on suunniteltu Katajan tuulivoima-

puiston sähkönsiirtoreittiä. Vuonna 2015 reitti inventoitiin 200 metriä linjan molemmin puolin, joten inventointi kattaa myös Katajan reitin inventointilaajuuden eikä sitä ollut tarpeen inventoida nyt uudelleen. Vuonna 2023 Mikroliitti Oy inventoi Kivijärven Volkkikankaan tuulivoimapuiston sähkönsiirtoreittien vaihtoehtoja, jotka kulkeva osittain, Katajan tuulivoimahankealueella. Lisäksi Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelut inventoi vuonna 2021 Kinnulan Pekanrämeeen tuulivoimapuiston sähkönsiirtoreittien vaihtoehtoja, joista yksi sivuaa hieman Katajan hankealueen pohjoisosaa (kuva 6).

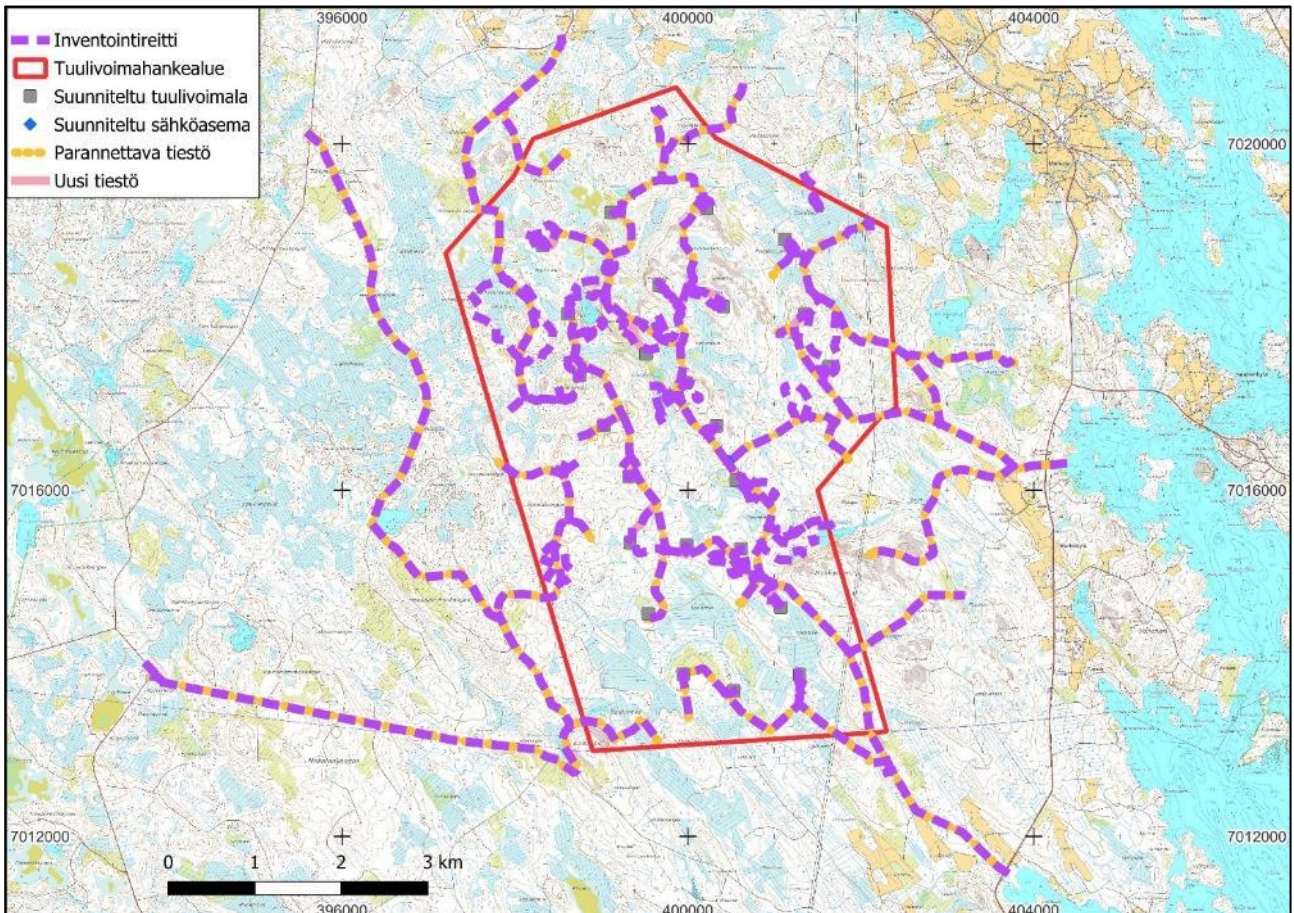
Kuva 5. Ancylusjärven ranta ylettyi tuulivoimahankealueen itäreunalle noin 8200 eaa. (Rantavaihe mallinnettu 155 metrin korkeuskäyrän mukaan)

Kuva 6. Aiemmat arkeologiset inventoinnit Katajan hankealueella. Hankkeeseen liittyvä sähkösiirtoreitti on inventoitu vuonna 2015 eikä sitä alueellisen vastuumuseon mukaan ollut syytä inventoida nyt uudelleen.

4. Inventoinnin maastotyöt ja menetelmät

Inventoinnin maastotyöt tehtiin 10.–14.6.2024 vaihtelevassa säässä. Tuulivoimahankealueella inventointiin suunniteltujen tuulivoimaloiden paikat ja sisäisen kaapeli- ja tiesuunnitelman mukaiset reitit sekä kahden-sähköaseman paikat. Uusi suunniteltu tiestö koostuu nykyiseltä tieltä voimalalle rakennettavista teistä, joiden pituus vaihtelee muutamasta kymmenestä metrillä noin 500 metriin, kaapelit on suunniteltu kulkemaan teiden vieressä. Nykyistä tiestöä on suunniteltu parannettavaksi kaikkien voimaloille johtavien teiden osalta. Lisäksi hankealueella tehtiin yleiskaavatasoista inventointia muun alueen osalta. (kuva 7)

Kuva 7. Inventointireitti kartalla.

Inventoinnissa kaikki suunnitellut voimaloiden ja sähköasemien paikat, uusi tiestö käytiin jalkaisin maastossa läpi. Suunniteltujen voimaloiden paikat tarkastettiin noin hehtaarin alueelta ja tiestö noin 50 metrin leveydeltä. Parannettavaa nykyistä tiestöä ja inventointiin suurimmaksi osaksi tieltä käsin näkymäetäisyydeltä. Inventoinnissa liikuttiin tällöin yleensä polkupyörällä, jolloin tien viertä voitiin tarkastella hieman korkeammalta ja hitaammalla nopeudella kuin autosta ja pysähtyminen havaintojen tarkastamiseen oli helpompaa. Näkymäetäisyys tieltä vaihteli riippuen tietä reunustavan metsän iästä ja tiheydestä. Osa tien varsista kasvoi metsäpalstan leveydeltä tiheää taimikkoa, jossa ei havaintoja voinut tehdä, vaikka tiheikköön olisi jalkauduttu. Yleensä kuitenkin näkymä oli hyvä 20–50 metrin päähän tieltä, välillä kauemminkin. Tiheitä taimikoita ei käyty inventoinnissa muutenkaan läpi elleivät ne olleet voimaloiden tai uusien tiestöjen alueella tai ellei niillä ollut havaittu valmistelussa jotain tarkastettavaa ilmalaserkeilausaineiston rinnevarjosteen tai historiallisten karttojen perusteella. Soita ei myöskään inventoitu.

Yleiskaavatasoisessa inventoinnissa tarkastettiin valmistelussa ilmalaserkeilausaineistosta ja historiallisista kartoista tehtyjä havaintoja sekä käytiin aluetta läpi muuten potentiaalisiksi katsotuilta alueilta, joita ovat

mm. rannat. Koepistoja tehtiin lapiolla erilaisten maastossa havaittujen ilmiöiden selvittämiseksi ja muutamain paikoin koepistoilla selvitettiin, onko maaperässä merkkejä esihistoriallisesta tai historiallisesta asuinpaikasta.

Tuulivoimahankealueelta tunnetaan ennestään yksi muinaisjäänös, Hanhikangas (muinaisjäänöstunnus 1000049190). Kyseessä on tervahauta, joka on löytynyt Mikroliitti Oy:n tekemässä voimajohtoreitin arkeologisessa inventoinnissa vuonna 2023. Kohdetta ei tarkastettu Katajan hankealueen inventoinnin yhteydessä. Se sijaitsee hankealueen länsireunassa.

Inventoinnissa löytyneiden kohteiden koordinaatit tallennettiin Garminin käsi-gps-laitteella ETRS89-TM35 koordinaatistossa. Gps-laitteen koordinaatteja tarkennettiin yleensä ilmalaserkeilausaineiston avulla. Mitatut koordinaatit saattoivat olla hieman epätarkat ja piste osoitti esim. dokumentoidun tervahaudan viereen. Ilmalaserkeilausaineiston avulla koordinaattipiste voitiin korjata rakenteen keskelle. Myös kohteiden aluerajauksia tehtiin pääosin ilmalaserkeilausaineiston avulla. Kohteiden muinaisjäänöslaji, tyyppi ja tyyppin tarkoitus sekä ajoitus määriteltiin maastossa ja kohteesta tehtiin sanallinen kuvaus. Kohde kuvattiin järjestelmäkameralla. Yleiskuvia inventointialueesta ja joistakin kohteista otettiin myös kuvauskopterilla.

5. Inventoinnin tulokset

5.1. Yleistä tuloksista

Tässä raportissa arkeologiset kohteet on luokiteltu lajityypeittäin Museoviraston käyttämän luokittelun mukaisesti. *Kiinteä muinaisjäänös* on muinaismuistolain (295/1963) tarkoittama arkeologinen jäännös. Ne ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. *Muu kulttuuriperintökohde* ei ole muinaismuistolain tarkoittama kiinteä muinaisjäänös, mutta sen säilyttäminen on perusteltua historiallisen merkityksen ja kulttuuriperintöarvojen takia. Muihin arkeologisiin kulttuuriperintökohteisiin sisältyy pääasiassa 1800-luvulle ja 1900-luvun alkuun ajoittuvia jäännöksiä. Muita kulttuuriperintökohteita voidaan esittää säilytettäväksi esimerkiksi kaavoituksen yhteydessä. *Muu kohde* on inventoinnissa havaittu ilmiö, esim. kuoppa, jonka ikä on ilmeisen nuori tai kohde on arkeologiseltaan merkitykseltään niin vähäinen tai epämerkittävä, että sitä ei ole syytä luokitella kumpaakaan edellä mainituista ryhmistä.

Inventoinnissa löytyi 15 uutta kohdetta. Kohteista 14 on tervahautoja ja 1 on asuinpaikka (taulukko 1). Kaikki ovat peräisin historialliselta ajalta. Kohteista 13 sijaitsee tuulivoimahankealueella ja 2 hieman sen ulkopuolella parannettavien teiden tuntumassa.

Inventoinnin tulokset olivat odotetut. Suurin osa löytyneistä kohteista on tervahautoja, yhden tervahaudan (Murhaperänkangas) vierestä löydettiin myös tervasaunan jäännökset. Esihistoriallisia kohteita ei inventoinnissa löytynyt, niiden osalta potentiaali oli todettu melko vähäiseksi jo valmisteluvaiheessa.

Historiallisen ajan asutuksen osalta melko karut ja syrjäiset alueet eivät ole vetäneet juurikaan asutusta puoleensa. Historiallisten karttojen ja arkistotietojen perusteella inventointialueella on ollut vain 1700-luvun lopulla tai 1800-luvun alussa perustettu Katajamäen talo. Tervahaudat toisaalta kuvastavat alueen elinkeinohistoriallista merkitystä.

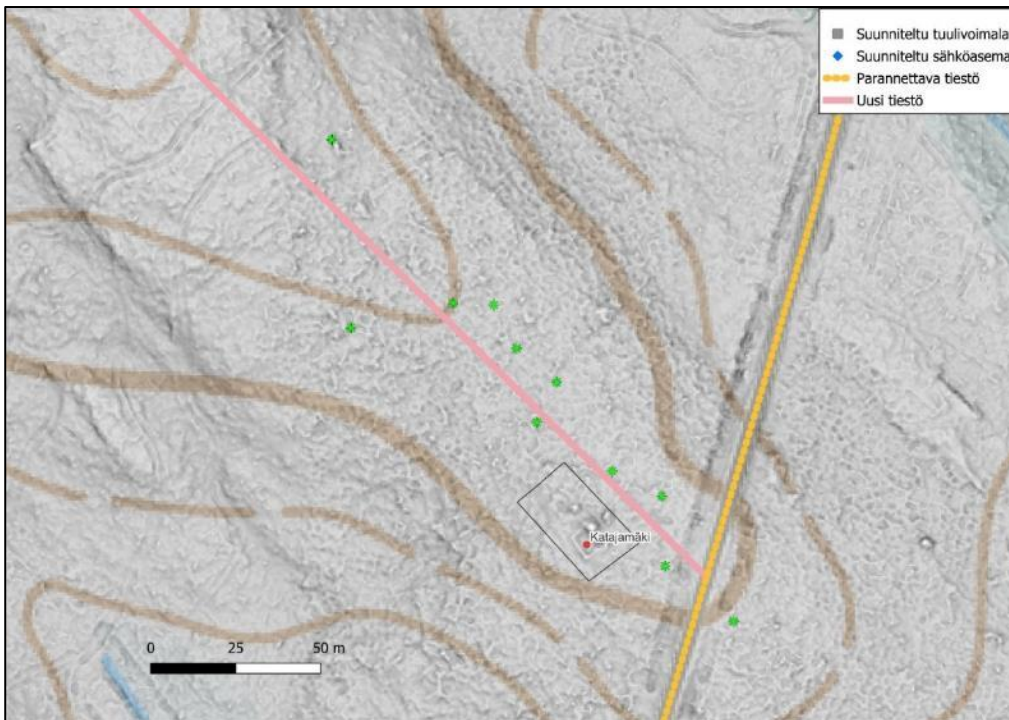
Kunta	Nimi	Laji	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus
Kinnula	Hanhikangas 2	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Isoneva	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	*Katajamäki	kiinteä muinaisjäänös	asuinpaikat	talonpaikat	historiallinen
Kinnula	Kirvespuro 1	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Kirvespuro 2	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Kivenneva	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Lähdekorpi	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Murhaperänkangas	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	*Murhaperänneva	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Mäkilammit	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	*Paljakko	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Palokangas	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Suurisuo	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Torniovuori 1	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen
Kinnula	Torniovuori 2	kiinteä muinaisjäänös	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen

Taulukko 1. Uudet kohteet tuulivoimalankealueella. Kohteet, joilla voi olla vaikutusta hankesuunnitelmaan on merkitty *

5.2. Arvio kohteiden vaikutuksesta hankesuunnitelmaan

Tuulivoimalankealueelta löytyi 3 kohdetta, joilla on vaikutusta nykyiseen hankesuunnitelmaan. Merkittävään näistä on **Katajamäki**, jossa on kaksi vierekkäistä historiallisen ajan rakennuksen kivijalkaa (kuva 8). Rakennuksen perustat ovat aivan tuulivoimalalle suunnitellun uuden tien vieressä. Kyseessä on ilmeisesti 1700-luvun lopussa tai 1800-luvun alussa perustettu talo, jonka pihapiirissä on myös lukuisia raivausröykkiöitä. Muinaisjäänösalueeksi rajattiin kivijalat. Lopullinen aluerajaus selviää vastaa alueellisen vastuuseen arvioinnin jälkeen ja lausuntovaiheessa. Kohde on inventoinnissa luokiteltu kiinteäksi muinaisjäänökseksi, koska se on hyvin säilynyt esimerkki 1700–1800-lukujen vaihteen talon paikasta. Ikänsä perusteella kohde olisi kuitenkin luokiteltavissa muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Alueellinen vastuuseo päättää lopullisen luokittelun. Tarkempia tietoja kohteesta on Kohdekuvauksissa.

Kaksi muuta kohdetta ovat **Murhaperänneva** ja **Paljakko**. Molemmat ovat tervahautoja, jotka sijaitsevat parannettavan tien vieressä. Murhaperännevan tervahaudan ränni tulee lähes tieojaan ja Paljakko jää noin 4 metrin päähän tieojasta.

Kuva 8. Ilmalaserkeilausaineiston visualisointikuvassa näkyvät rakennusten kivijalat, rajattu mustalla viivalla (muinaisjäännösalueen raja) ja kuvaan on merkitty paikannetut raivausröykkiöt vihreällä.

6. Yhteenveto

Katajan Tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi suoritettiin Museoviraston Arkeologisten kenttäpalvelujen toimesta 10.–14.6.2024. Tavoitteena oli tuottaa riittävä selvitys hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja kaavoituksen tarpeisiin. Inventoinnin valmisteluvaiheessa analysoitiin alueen arkeologista potentiaalia esihistoriallisen ja historiallisen ajan näkökulmasta. Esihistoriallisen ajan osalta alueen todettiin olevan kivilautisten asuinpaikkojen löytämisen kannalta vähäpotentiaalinen, johtuen alueen topografiasta ja vesistöjen historiasta. Historiallisen ajan kohteita arvioitiin muun muassa vanhojen kartta-aineistojen ja ilmalaserkeilausaineiston avulla.

Inventoinnissa löydettiin 15 uutta arkeologista kohdetta, joista valtaosa on tervahautoja. Näistä kolme kohdetta vaikuttaa hankkeen suunnitelmiin: erityisesti Katajamäen historiallinen talonpohja ja raivausröykkiöt, jotka sijaitsevat aivan uuden tien suunnitellun linjauksen vieressä. Kohteet ovat peräisin pääasiassa 1700- ja 1800-luvuilta, ja ne heijastavat alueen elinkeinohistoriaa. Esihistoriallisia kohteita ei inventoinnissa löytynyt, mikä oli ennakoitu jo valmisteluvaiheessa.

Kuvaluettelo

Kuvaaja Vesa Laulumaa

AKDG7432:1. Kinnula. Murhaperänkangas. Tervahauta on rinteessä, vallit ovat korkeat rinteen alareunan puolella. Kuva kaakosta.

AKDG7432:2. Kinnula. Murhaperänkangas. Tervahauta. Kuva luoteesta.

AKDG7432:3. Kinnula. Murhaperänkangas. Multapenkallinen tervasauna erottuu kuvassa huonosti. Keskellä kuvaa oleva kumpu sisältää kiukaan jäännökset. Kuva etelästä.

AKDG7432:4. Kinnula. Hanhikangas 2. Tervahauta kuvattuna koillisesta.

AKDG7432:5. Kinnula. Isoneva. Tervahaudan vallit erottuvat hyvin maastossa. Kuva lännestä.

AKDG7432:6. Kinnula. Isoneva. Rännikaivanto halkaisee tervahaudan vallin. Kuva etelästä.

AKDG7432:7. Kinnula. Katajamäki. Isomman rakennuksen kivijalka ja suuri uunin jäännös sen pohjoisnurkassa. Kuva lounaasta.

AKDG7432:8. Kinnula. Katajamäki. Pienemmän rakennuksen kivijalka on kasvillisuuden peitossa, kuvassa näkyy kuitenkin uunin jäännös. Kuva kaakosta.

AKDG7432:9. Kinnula. Katajamäki. Rakennusten kivijalat ovat kuvan keskellä olevien puiden kohdalla. Metsäautotielle on matkaa 25 metriä. Kuvassa näkyy myös muutamia raivausröykkiöitä. Kuvauskohterin kuva luoteesta.

AKDG7432:10. Kinnula. Kirvespuro 1. Tervahaudan sisäosaa. Kuva etelästä.

AKDG7432:11. Kinnula. Kirvespuro 2. Tervahauta kuvattuna idästä, keskellä näkee vallin halkaiseva kaivanto.

AKDG7432:12. Kinnula. Murhaperänneva. Tervahauta kuvattuna pohjoisesta.

AKDG7432:13. Kinnula. Kivenneva. Tervahauta on kuvassa lapion vasemmalla puolella, mutta erottuu maastossakin heikosti. Kuva idästä.

AKDG7432:14. Kinnula. Lähdekorpi. Tervahauta on melko runsaan kasvillisuuden peitossa. Kuva etelästä.

AKDG7432:15. Kinnula. Mäkilammit. Tervahaudan rännikaivanto etualalla. Lapio pystyssä hautakuopassa. Kuva lounaasta.

AKDG7432:16. Kinnula. Mäkilammit. Tervahauta erottuu maastossa huonosti, sen vallit sulautuvat maastoon. Kuva lounaasta.

AKDG7432:17. Kinnula. Paljakko. Tervahauta lähellä metsäautotietä. Tien puoleinen valli (kuvassa) on painunut metsäkoneen jäljiltä. Kuva lännestä.

AKDG7432:18. Kinnula. Paljakko. Rännikaivanto tervahaudan koillisreunassa. Kuva koillisesta.

AKDG7432:19. Kinnula. Palokangas. Tervahauta on tiheän kasvillisuuden peittämä ja ei juuri erotu kuvassa. Kuva lännestä.

AKDG7432:20. Kinnula. Palokangas. Tervahauta on kivien takana pensaikon kätöksessä. Kuva lännestä.

AKDG7432:21. Kinnula. Suurisuo. Tervahaudassa, kuvan keskellä, kasvaa tiheä lepikko. Kuva etelästä.

AKDG7432:22. Kinnula. Torniovuori 1. Tervahauta. Kuva lounaasta.

AKDG7432:23. Kinnula. Torniovuori 2. Tervahauta, jonka päältä on ajettu metsäkoneella. Kuva luoteesta.

AKDG7432:24. Inventointialuetta Katajamäeltä etelään. Alue on asumaton. Etualalla näkyvän metsän takana Mäkilammit ja kaukana taustalla siintää Kivijärvi.

AKDG7432:25. Tuulivoimahankealuetta Katajamäeltä itään.

Lähteet

Arkistolähteet

Jussila, Timo 2023: Kivijärvi-Kinnula-Perho-Lestijärvi-Halsua, Kivijärven Volkkilankankaan tuulipuiston ja sen sähkönsiirtolinjojen arkeologinen inventointi 2023. Mikroliitti Oy. Museoviraston arkisto.

Schulz, Hans-Peter 2023: Kinnula 2021, 2022 ja 2023. Pekanrämeeen tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi > hankealue 2021, laajennusosa 2022 ja ulkoiset sähkönsiirtoreitit VEA ja VEB 2023. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu. Museoviraston arkisto.

Sepänmaa Timo, Tiainen, Teemu ja Jussila, Timo 2015: Petäjävesi – Muhos voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi 2015. Mikroliitti Oy. Museoviraston arkisto.

Internet-lähteet

Kansallisarkiston verkkopalvelut, www.arkisto.fi

Kotimaisten kielten keskus (Kotus), nimiarkisto. [Nimiarkisto](http://nimiarkisto.fi)

Maanmittauslaitos. Avoimien aineistojen tiedostopalvelu. [Avoimien aineistojen tiedostopalvelu \(maanmittauslaitos.fi\)](http://avoimien.aineistojen.tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi)

Paikkatietoikkuna, <http://www.paikkatietoikkuna.fi>

Paituli-latauspalvelu, [Paituli - Home \(csc.fi\)](http://paituli-home.csc.fi)

Vanhat kartat -sivusto www.vanhatkartat.fi

Luettelo inventoinnissa käytetyistä historiallisista kartoista

Pitäjänkartat 1848:

https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2385370330

https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2385371727

https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2385375868

https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2385376602

Uudistuskartat (ei digitoitu!):

E42di:28/1-3 Saari; Nr 2 Saarimuhonen, ägokarta med beskrifning (1863-1863): https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2550222595

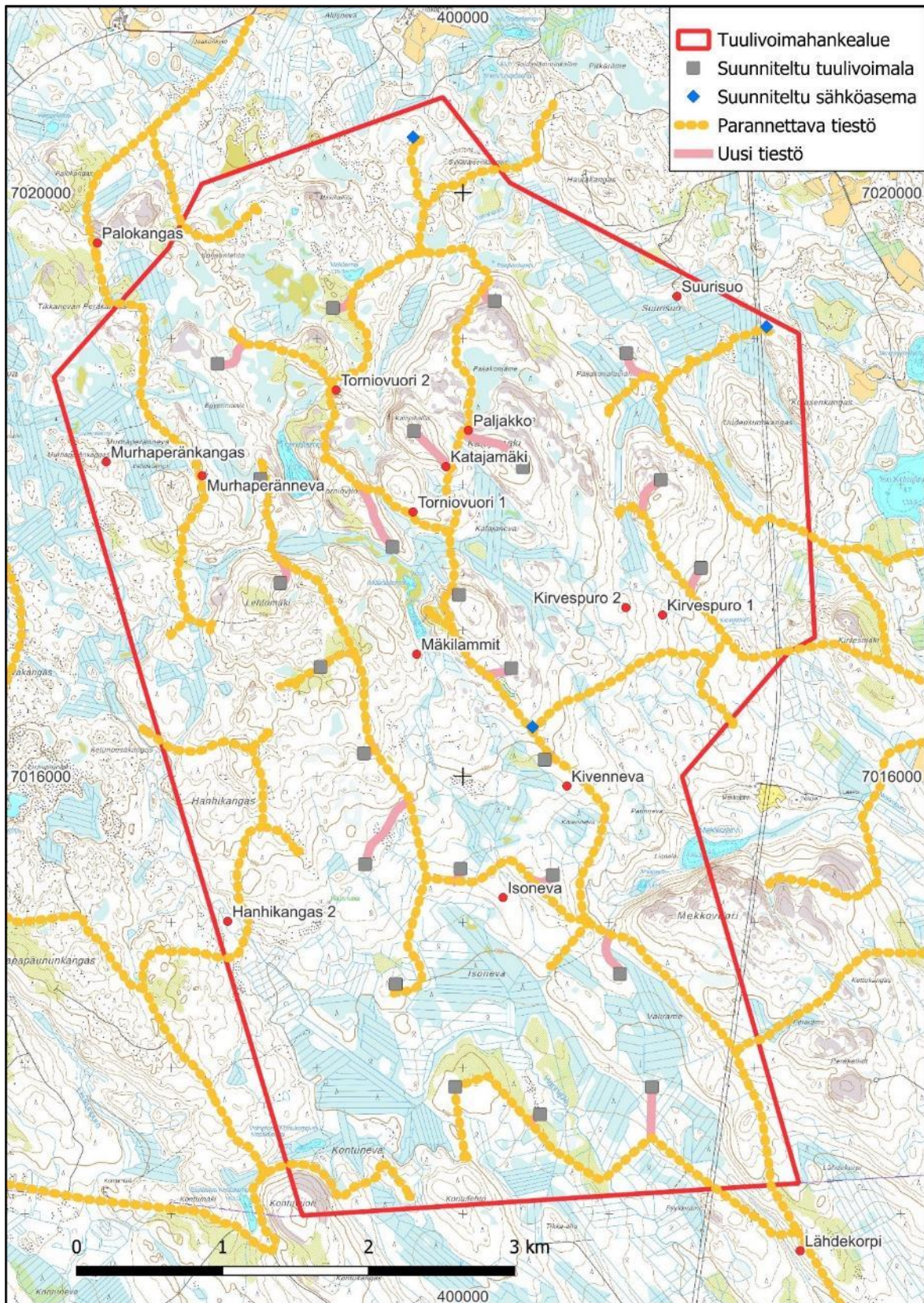
E42d:10/1-14_1 Saari; Nr 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 och 9, Saaris samfällighet, storskiftskarta med delningsbeskrifning samt karta öfver krono öfverloppsjord (1815-1820): https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2550222721

E42d:18/1-10 Kinnula; Nr 1-8 och 11-12, storskiftskarta med delningsbeskrifning samt karta öfver en del kronoöfverloppsjord (1787-1820): https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2550216192

E78:5/24-47 Saari; N:o 1-3 ja 5-11, isojaon täydennys (1908-1909): https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2550223159

Kohdekuvaukset

Koostekartta. Kohteet tuulivoimahankealueella

Kinnula, Hanhikangas 2, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7015005 I: 398389, Z: 165

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee Hanhikankaan eteläpuolella, noin 13.5 km Kinnulan keskustasta etelään. Tervahautaa reunustaa kehämäinen valli, korkeus noin metri ja leveys pari metriä. Tervahaudan keskikuoppa on melko matala, maljamainen, syvyys alle metri. Tervahaudan halkaisija vallin ulkoreunasta mitattuna on noin 14 metriä, ympärillä on muutamia kuoppia, kooltaan noin 1 x 3 metriä ja syvyys puolisen metriä. Rännikaivanto on tehty vallin läpi, leveys noin puoli metriä, ja laskee lounaaseen kohti ojaa. Tervahaudan päällä kasvaa vaihtelevan ikäistä sekametsää.

Muinaisjäännösalueen raja-alue sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 12.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:4

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

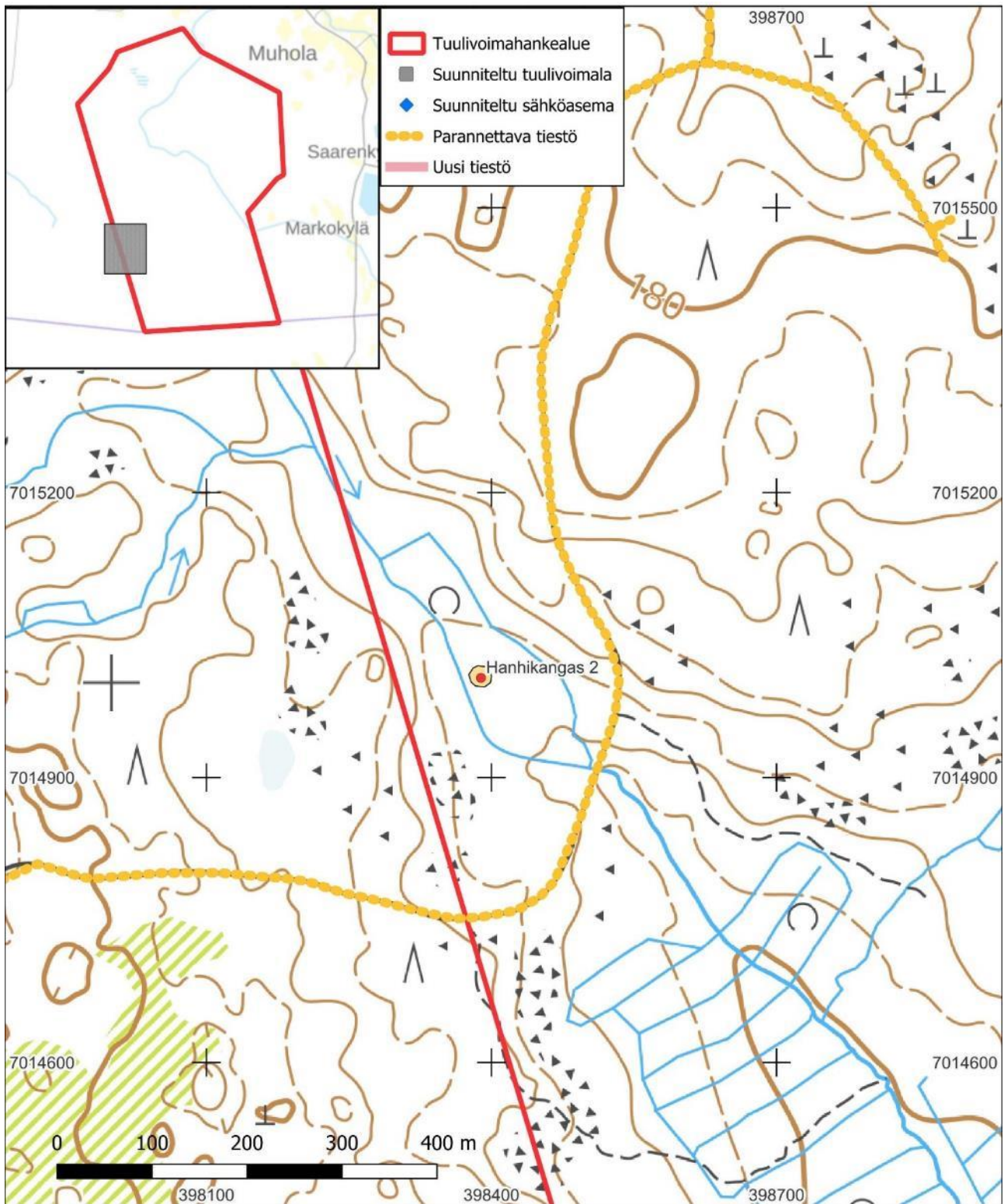

Kuva 9. AKDG7432:4. Kinnula. Hanhikangas 2. Tervahauta kuvattuna koillisesta.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Hanhikangas 2, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Isoneva, UUSI KOHDE**Muinaisjäännöstyyppi:** Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat**Laji:** Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen**Koordinaatit ETRS-TM35FIN:** P: 7015168 I: 400275, Z: 155**Koord. selite:** Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna**Inventointihavainnot:**

Tervahauta sijaitsee hiekkapohjaisella mäntykankaalla Isonevan pohjoispuolella, noin 13 km Kinnulan keskustasta etelään. Puusto on varttunutta, tervahaudassa kasvaa myös koivuja. Tervahaudan halkaisija on vallin ulkoreunasta mitattuna noin 17 metriä. Vallit ovat 3–4 metriä leveät ja noin metrin korkeat ne viettävät loivasti haudan keskusta, jonka sisäosa on maljamainen. Keskellä on matala, parikymmentä senttiä syvä, kuoppa, halkaisija pari metriä. Rännikaivanto on pari metriä leveä ja puolitoista metriä syvä ja se halkaisee tervahaudan eteläreunan vallin. Kaivanto päättyy metrin vallin ulkopuolella.

Muinaisjäännösalueen raja-alue sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 11.6.2024**Digikuvat:** AKDG7432:5–6**Löydöt:** -**Aiemmat löydöt:** -**Aiemmat tutkimukset:** -

Kuva 10.AKDG7432:5. Kinnula. Isoneva. Tervahaudan vallit erottuvat hyvin maastossa. Kuva lännestä.

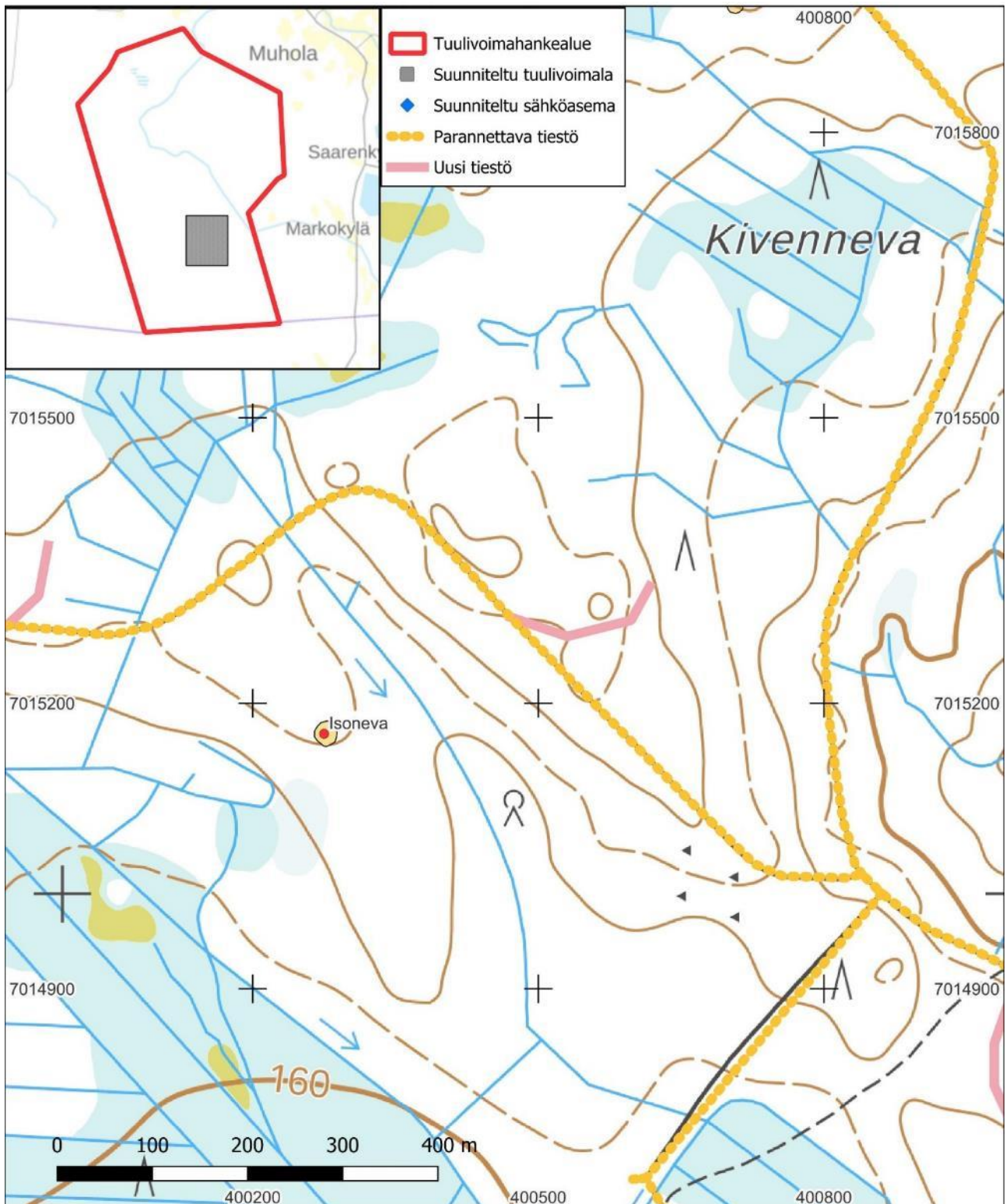

Kuva 11. AKDG7432:6. Kinnula. Isoneva. Rännikaivanto halkaisee tervahaudan vallin. Kuva etelästä.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Isonneva, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Katajamäki, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat **Alatyyppi:** Talonpaikat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7018123 I: 399884, Z: 200

Koord. selite: Koordinaatit isomman rakennuksen kivijalasta gps-laitteella mitattuna

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Katajamäen ja Katajakallion välissä noin 10 km Kinnulan keskustasta etelään. Paikalla on kaksi vierekkäistä rakennuksen jäännöstä, noin 25 metriä niiden itäpuolella kulkee metsäautotie. Isomman rakennuksen kivijalka on kooltaan noin 9x9 metriä, se on puolisen metriä korkea ja leveä. Sammalen ja ruohon peittämässä kivijalassa on vaihtelevan kokoisia kiviä, erityisesti on käytetty laattamaisia liuskekiviä. Saman tyyppistä laattakiviä on käytetty myös rakennuksen pohjoiskulmassa olevassa uunissa. Uunin jäännös on iso, se on noin 3 metriä kanttiinsa ja noin 1,5 metriä korkea. Uunin vieressä on halkaisijaltaan pari metriä leveä vajaan metrin syvä kuoppa, joka on ilmeisesti lattian alla oleva kellari/säilytyskuoppa. Noin 4 metriä tästä rakennuksesta luoteeseen on toisen pienemmän rakennuksen perusta, koko noin 6x7 metriä. Rakennuksen itäreunassa on uunin jäännökset, jotka erottuvat pari metriä leveänä ja metrin korkeana kumpuna.

Rakennuksen pohjat ovat hakkuuaukealla, joka kasvoi inventointihetkellä jo korkeaa ruohikkoa ja muuta kasvillisuutta, joten rakennusten yksityiskohtia ei voinut erottaa. Rakennusten kohdalle on jätetty hakkuissa pötkelökantoja merkiksi ja lisäksi isoja koivuja ja kuusia, joista muutamat olivat kaatuneet tulessa ja niiden juurakot olivat repineet rakenteita rikki. Rakenteiden päältä pitäisi poistaa puut, mutta valitettavan yleinen metsäkoneen kuljettajan virhe on jättää ne paikalleen tai säästöpuumetsiköksi. Hakkuualueen maapohja on myös laikkumätästetty, lukuun ottamatta isomman kivijalan kohtaa.

Hakkuuaukealla on myös raivausröykkiöitä, joita etsittiin ja paikannettiin, mutta luultavasti niitä on enemmänkin, mutta kasvillisuus peittää ne. Rakennusten pohjat erottuvat uudessa 5p ilmalaserkeilausaineistossa. Muita rakennuksia tai maahan kaivettuja rakenteita hakkuualueella ei sen perusteella pitäisi olla.

Historiallisten karttojen perusteella kyseessä on Katajamäen talo, joka on ilmeisesti perustettu 1700-luvulla, ilmeisesti Suuren Pohjan sodan (1700–1721) jälkeen ja autioinut 1800-luvun lopulla. Kotuksen nimiarkisto mainitsee, että kyseessä on noin 200 vuotta vanha itsenäinen talo, joka on hävinnyt 1800-luvun lopussa (tieto kerätty vuonna 1969, Helena Pohjamäki).

Kohde on luokiteltu kiinteäksi muinaisjäännökseksi, koska rakennuksen pohjat ovat säilyneet melko hyvin ja se edustaa ainoaa historiallisen ajan kohdetta koko inventointialueella. Muinaisjäännösalueen rajausta käsittää molempien rakennusten jäännökset ja 2–3 metrin suoja-alueen. Raivausröykkiöitä ei katsottu niin merkittäviksi jäännöksiksi, että ne olisi sisällytetty rajaukseen.

Katajakalliolle on suunniteltu tuulivoimala, jolle johtava tie kulkee rakennusten perustusten vierestä ja raivausröykkiöitä sisältävän alueen läpi.

Tarkastuspäivä: 11.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:7–9

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

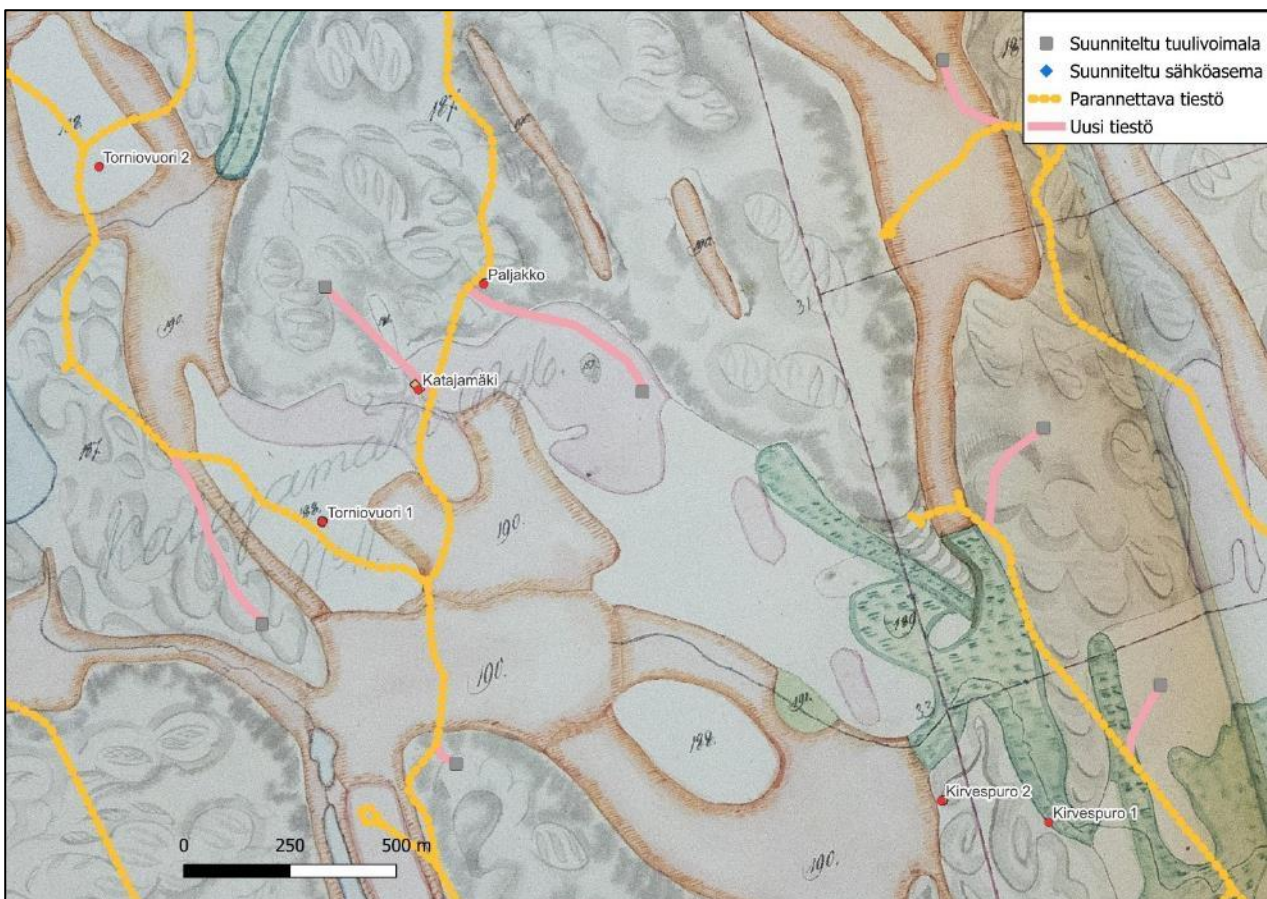
Kuva 12. AKDG7432:7. Kinnula. Katajamäki. Isomman rakennuksen kivijalka ja suuri uunin jäännös sen pohjoisnurkassa. Kuva lounaasta.

Kuva 13. AKDG7432:8. Kinnula. Katajamäki. Pienemmän rakennuksen kivijalka on kasvillisuuden peitossa, kuvassa näkyy kuitenkin uunin jäännös. Kuva kaakosta.

Kuva 14.AKDG7432:9. Kinnula. Katajamäki. Rakennusten kivijalat ovat kuvan keskellä olevien puiden kohdalla. Metsä-autotielle on matkaa 25 metriä. Kuvassa näkyy myös muutamia raivausröykkiöitä. Kuvauskohterin kuva luoteesta.

Kuva 15. Isojakokarttaan on merkitty Katajamäki Nyb. (Nybygge)

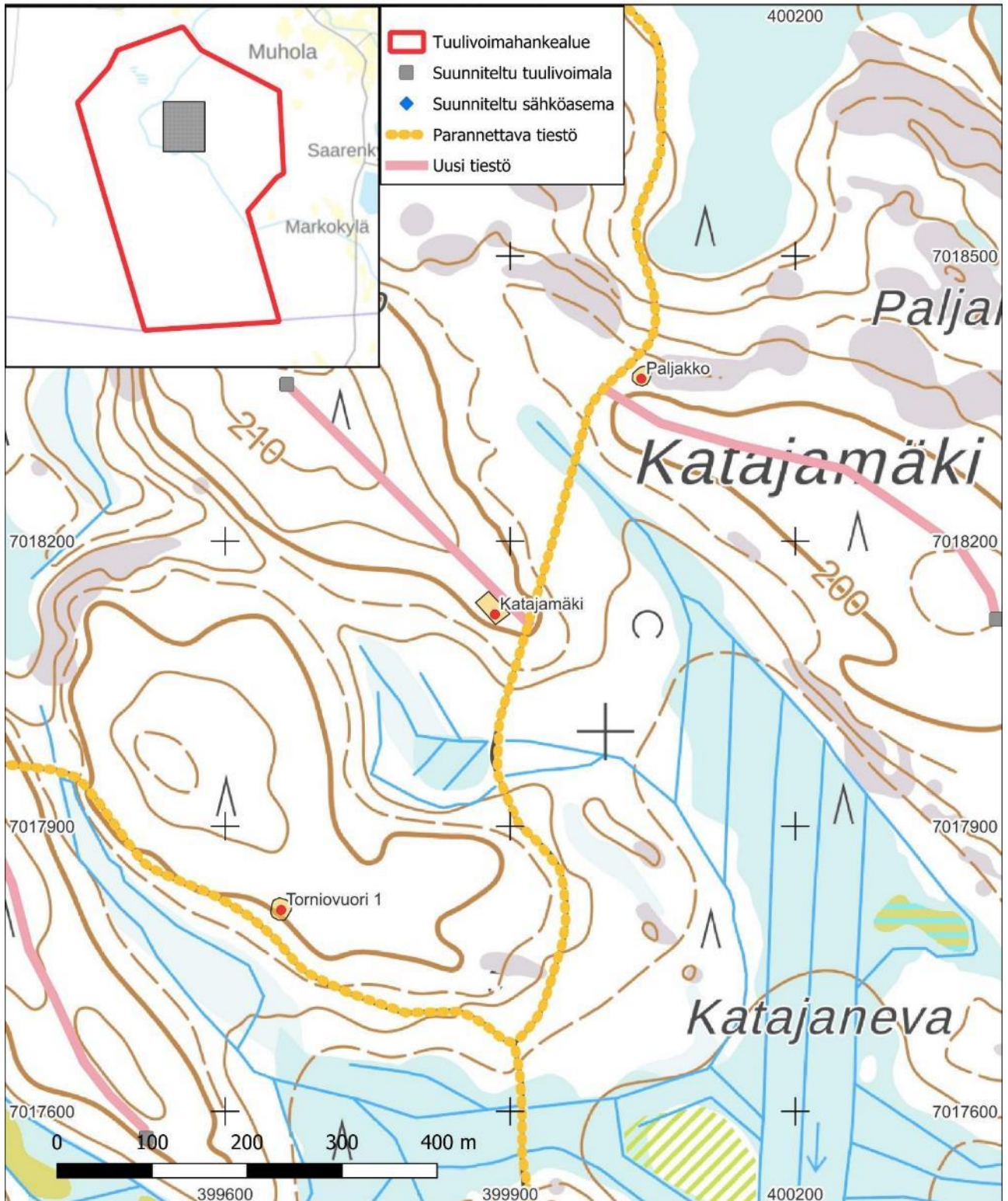
Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Torniovuori 1, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Katajamäki, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, talonpaikat, historiallinen

Kinnula, Paljakko, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Kirvespuro 1, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7017105 I: 401368, Z: 165

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee 11 km Kinnulan keskustasta etelään, 100 metriä Kirvespuron eteläpuolella. Tervahauta on melko pieni, läpimitta vallin ulkoreunasta on noin 8 metriä. Valli on noin metrin korkea ja 2–3 metriä leveä ja siinä on mätäitä, jotka tekevät vallista hieman muhkuraisen. Haudan sisäosa on maljamainen, noin metrin syvä. Rännikaivanto on itäreunassa, pituus noin 4 metriä, leveys metri ja syvyys metri. Maaperä on hiekkamoreenia ja puusto on 30–40-vuotiaasta tiheää sekametsää.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 10.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:10

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

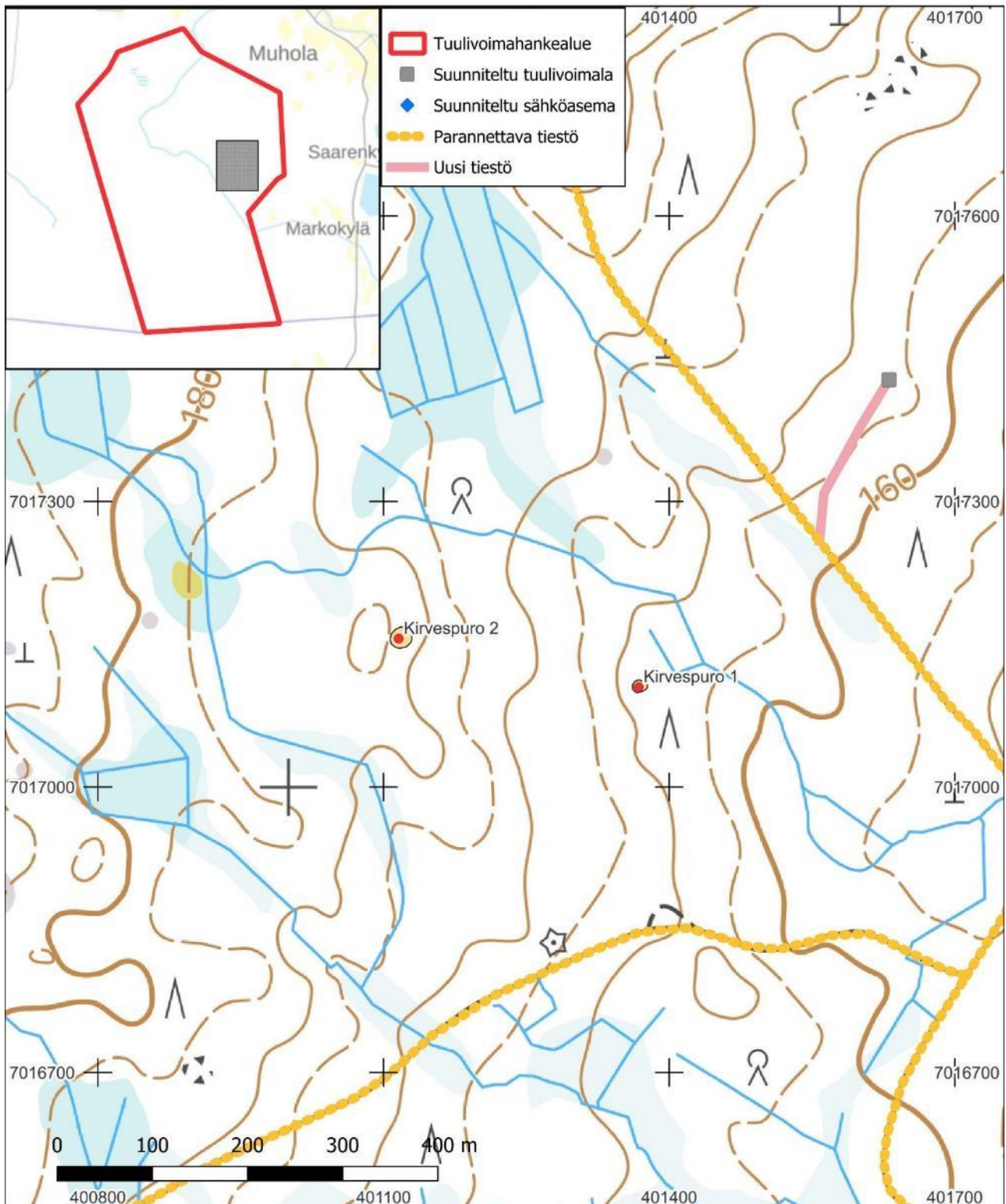

Kuva 16.AKDG7432:10. Kinnula. Kirvespuro 1. Tervahaudan sisäosaa. Kuva etelästä.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Kirvespuro 1, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen
 Kinnula, Kirvespuro 2, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Kirvespuro 2, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7017156 I: 401116, Z: 175

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee 11 km Kinnulan keskustasta etelään, 100 metriä Kirvespuron eteläpuolella hiekkapohjaisella mäntykankaalla. Puusto on varttunutta. Tervahaudan läpimitta vallin ulkoreunasta mitattuna on noin 12 metriä, valli on metrin korkea ja kolmisen metriä leveä. Sisäosa on laakean maljamainen halkaisija noin 6 metriä ja syvyys noin metri. Rännikaivanto on tehty vallin läpi, se on lähes kahden metrin levyinen ja metrin syvä. Tervahaudan ympärillä on muutamia pari metriä leveitä ja puolisen metriä syviä kuoppia.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 10.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:11

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

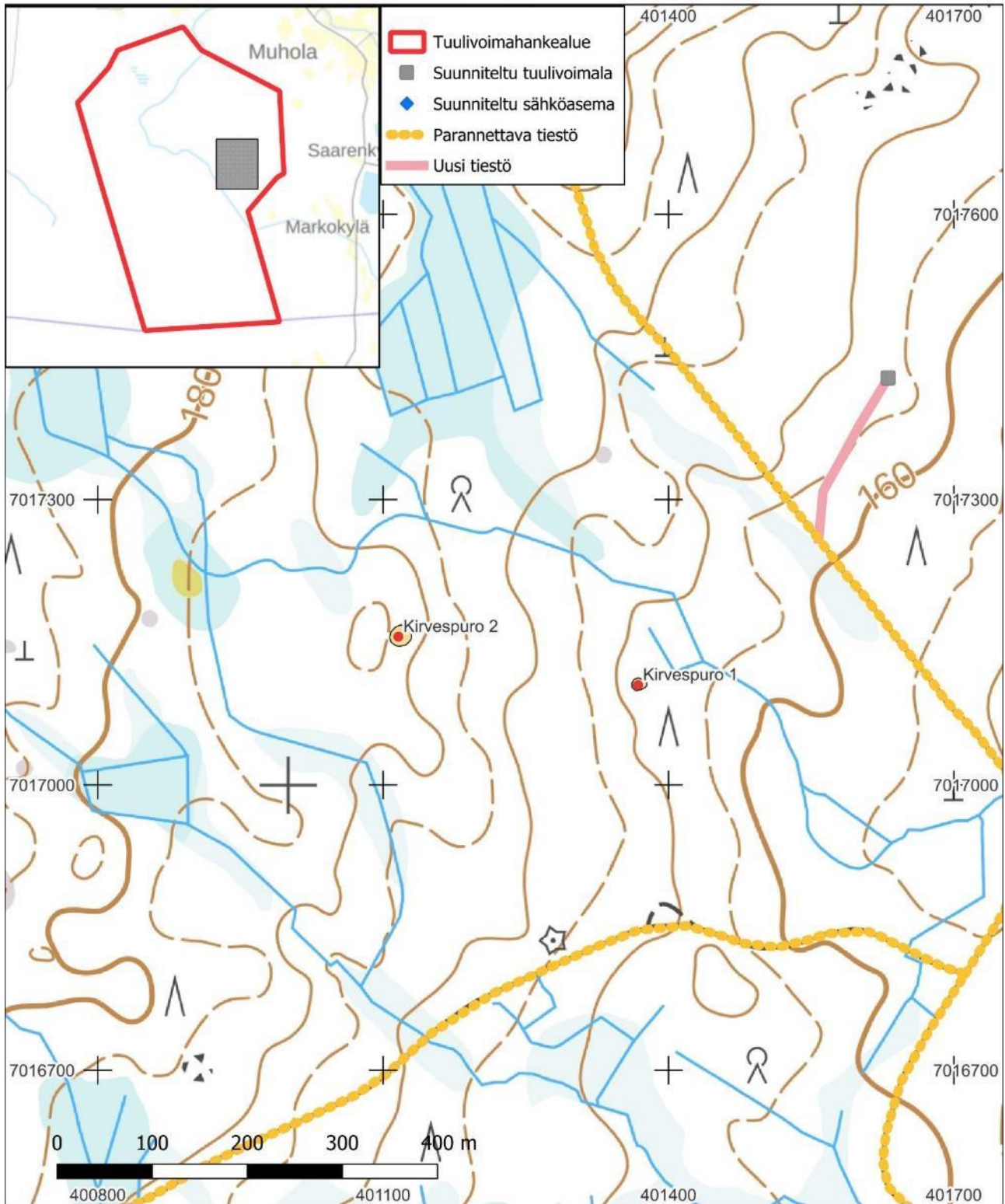

Kuva 17. AKDG7432:11. Kinnula. Kirvespuro 2. Tervahauta kuvattuna idästä, keskellä näkee vallin halkaiseva kaivanto.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Kirvespuro 1, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen
 Kinnula, Kirvespuro 2, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Kivenneva, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7015933 I: 400713, Z: 177

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee 12,3 km Kinnulan keskusta etelään, Kivennevan pohjoispuolella. Alue kasvaa 25–30-vuotiasta männikköä, maaperä on hiekkaa. Kohde erottuu maastossa huonosti. Tervahauta on vallien ulkoreunasta mitattuna läpimitaltaan noin 9 metriä. Vallit ovat epäselvät, mätäsmäiset, vajaan metrin korkeat ja pari metriä leveät. Tervahaudan keskusta on halkaisijaltaan viitisen metriä ja noin metrin syvä vallien yläreunaan. Eteläreunassa on 2,5 metriä pitkä rännikaivanto, joka on osittain tehty vallin halki. Kaivannon leveys on puoli metriä ja syvyys saman verran.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 10.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:13

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

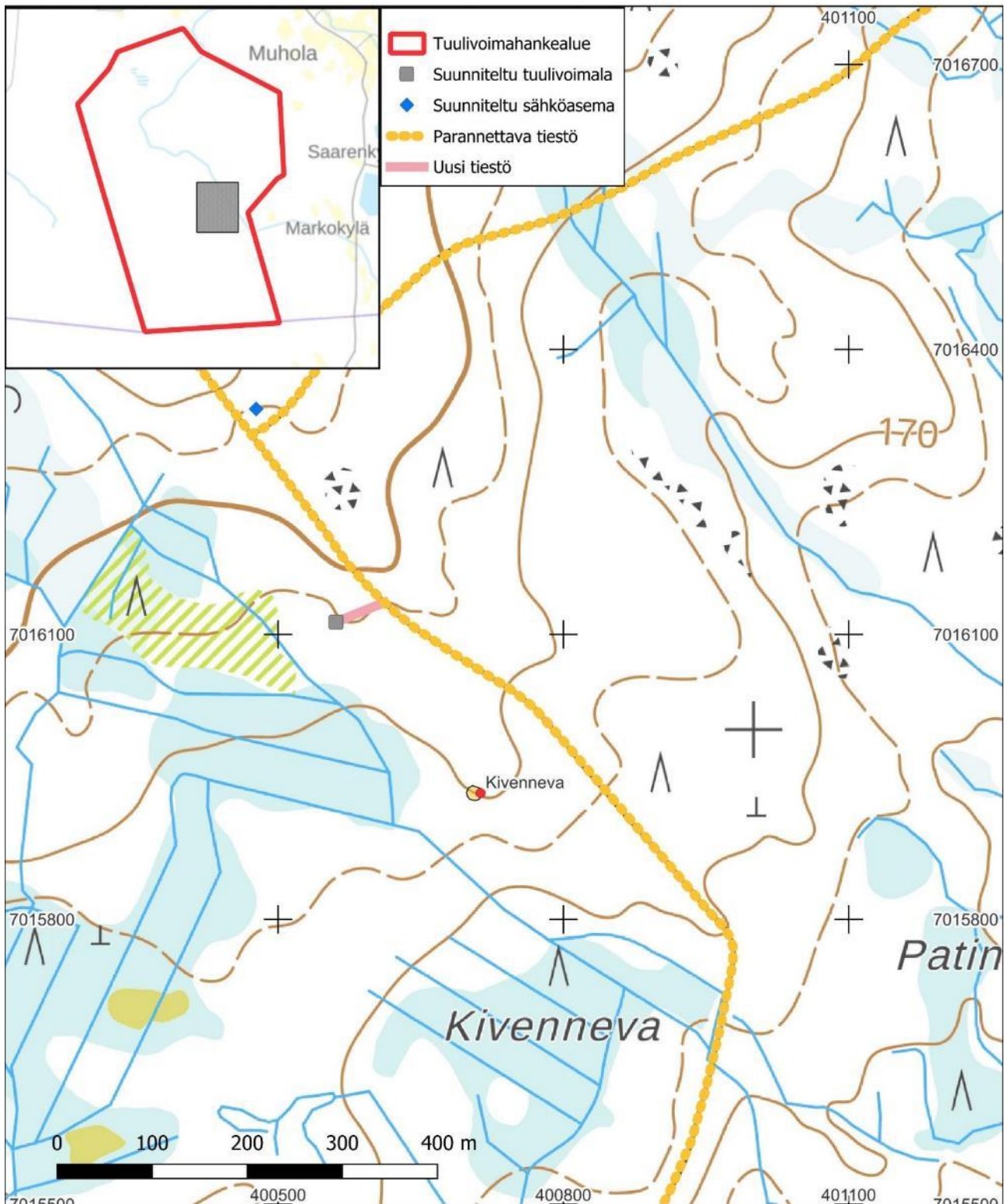

Kuva 18.AKDG7432:13. Kinnula. Kivenneva. Tervahauta on kuvassa lapion vasemmalla puolella, mutta erottuu maastossa heikosti. Kuva idästä.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Kivenneva, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Lähdekorpi, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7012747 I: 402311, Z: 150

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee noin 16 km Kinnulan keskustasta etelään, Lähdekorven lounaispuolella, loivasti länteen viettävässä rinteessä sekametsässä. Kasvillisuus tervahaudan kohdalla on melko rehevää, saniaisia, vadelmapensaita ja lehtipuuta. Tervahaudan valli on leveydeltään 2 metriä ja alarinteessä korkeudeltaan reilu metri, valli tasoittuu ylärinteessä rinteeseen tasalle. Hautakuoppa on noin 1,5 metriä syvä ja noin 8 metriä halkaisijaltaan. Tervahaudan läpimitta vallin ulkoreunasta mitattuna noin 12–13 metriä. Rännikaivanto ulottuu 4–5 metriä alarinteeseen. Kaivanto on vallien reunustama, syvyys noin metri ja pohjalta leveys puoli metriä ja vallien yläreunasta leveys tervahaudan reunassa noin kolme metriä.

Tervahauta sijaitsee parannettavaksi merkitystä tiestä noin 40 metriä länteen.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 10.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:14

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

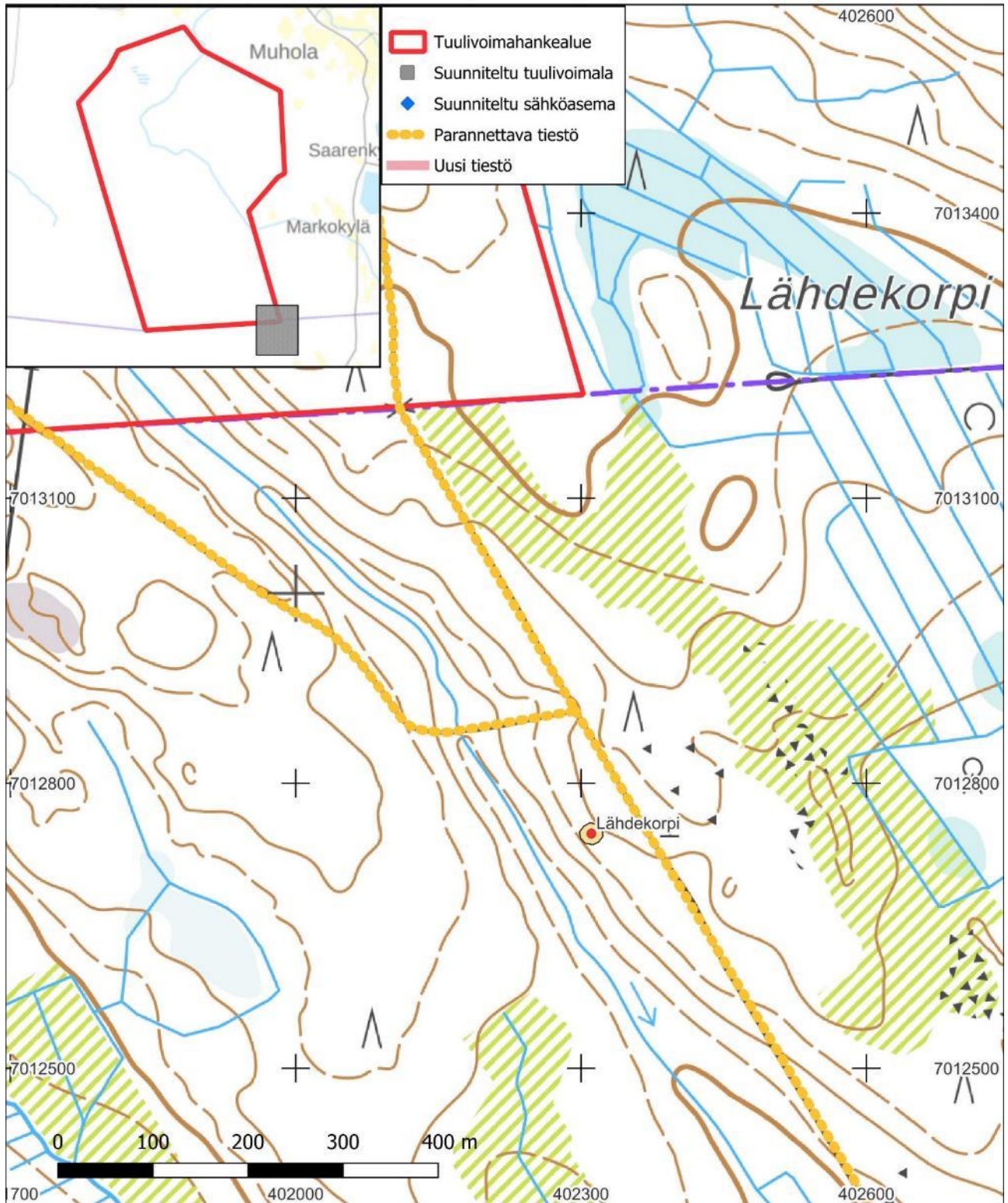

Kuva 19. AKDG7432:14. Kinnula. Lähdekorpi. Tervahauta on melko runsaan kasvillisuuden peitossa. Kuva etelästä.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Lähdekorpi, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Murhaperänkangas, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7018155 I: 397557, Z: 190

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee hiekkapohjaisella mäntykankaalla Murhaperänkankaan itäosassa, noin 10 km Kinnulan keskustasta etelään. Tervahauta on tehty kaakkoon viettävään rinteeseen. Rinteen alaosaan vallit ovat selkeät, leveys pari metriä ja korkeus lähes 1,5 metriä. Vallit tasoittuvat yläreunassa rinteen tasalle. Tervahaudan kuoppa on halkaisijaltaan noin 10 metriä ja syvyydeltään 1,5 metriä. Kuopassa kasvaa koivuja. Rännikaivanto on itään, alarinteeseen., ja se on pari metriä pitkä ja metrin syvä ja päättyy vallin reunaan

Noin 20 metriä tervahaudan luoteispuolella on tervanpolttajien majan jäännös. Rakennuksen pohja on multapenkallinen, koko noin 4 x 4 metriä. Penkat näkyvät noin puoli metriä leveänä ja parikymmentä senttiä korkeana vallina. Rakennuksen kaakkoiskulmassa on sammalen peittämä kumpu, joka sisältää kivistä kasatun uunin jäännökset. Kumpu on halkaisijaltaan noin 1,5 metriä ja korkeudeltaan puoli metriä.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja tervasaunan sekä 2–3 metrin suoja-alueen. Tervasaunan koordinaatti on ilmoitettu alla, jos se halutaan viedä muinaisjäännösrekisteriin alakohteen.

Tarkastuspäivä: 12.6.

Digikuvat: AKDG7432:1–3

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

Alakohde: Tervasauna, P:7018174, I:397548

Kuva 20. AKDG7432:1. Kinnula. Murhaperänpangas. Tervahauta on rinteessä, vallit ovat korkeat rinteän alareunan puolella. Kuva kaakosta.

Kuva 21. AKDG7432:2. Kinnula. Murhaperänpangas. Tervahauta. Kuva luoteesta.

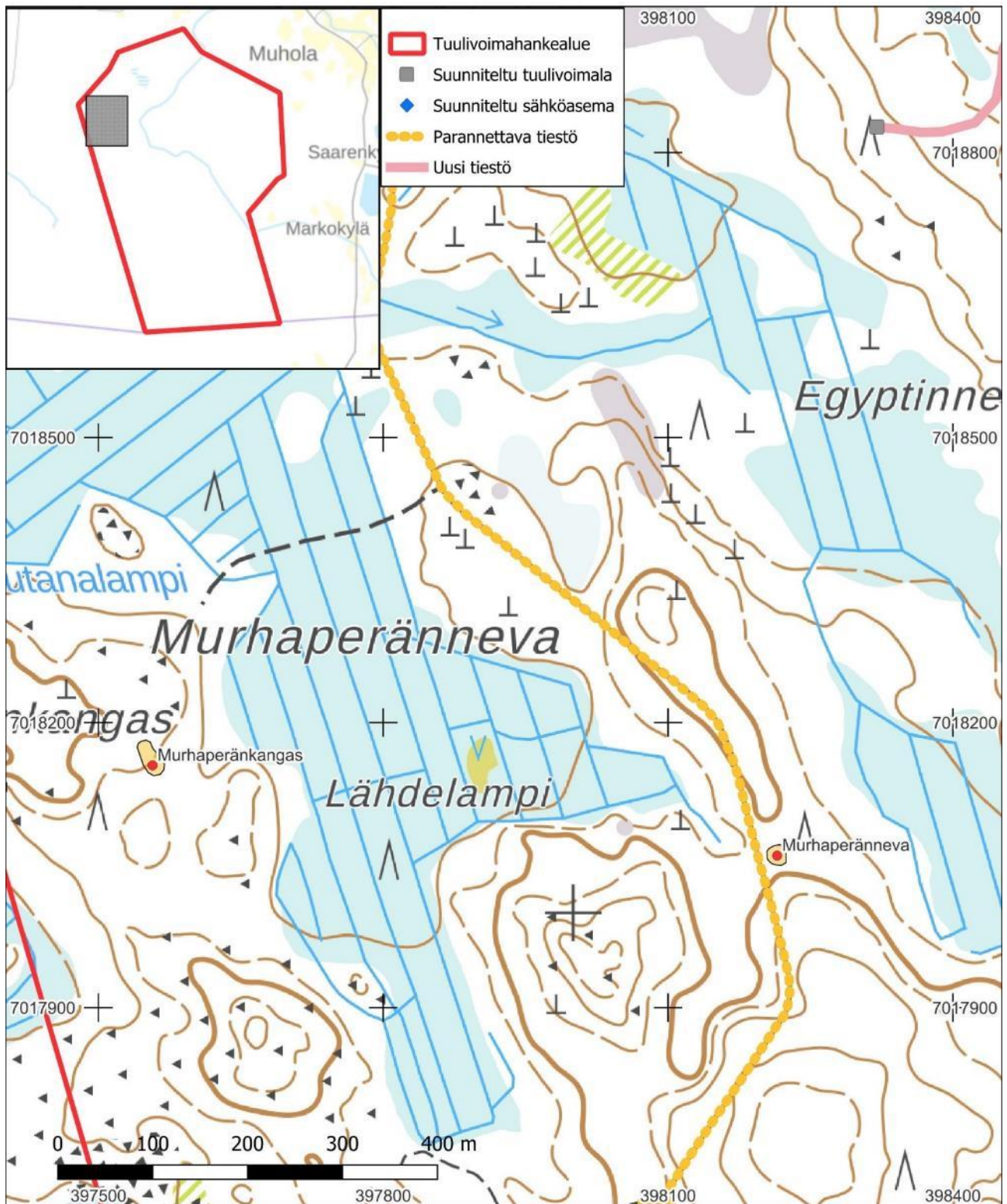

Kuva 22. AKDG7432:3. Kinnula. Murhaperänkangas. Multapenkallinen tervasauna erottuu kuvassa huonosti. Keskellä kuvaa oleva kumpu sisältää kiukaan jäännökset. Kuva etelästä.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Murhaperänkangas, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen
 Kinnula, Murhaperänneva, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Murhaperänneva, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7018060 I: 398215, Z: 193

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee noin 10 km Kinnulan keskustasta etelään, Murhanperännevan itäpuolella. Metsäautotie kulkee haudan länsipuolitse, rännikaivanto tulee lähes tieojaan asti, päättyen ojan vieressä olevan suuren kiven luona. Alue on hiekkapohjaista mäntykangasta, tervahaudassa kasvaa myös lehtipuita. Tervahaudan valli on noin metrin korkea ja 2–3 metriä leveä. Haudan keskiosa on melko jyrkkälaskuinen, halkaisija noin 7 metriä ja syvyys 1,5 metriä. Tervahaudan läpimitta vallin ulkoreunasta mitattuna on 12–13 metriä. Rännikaivanto alkaa vallista ja jatkuu noin neljä metriä länteen, päättyen suureen kiveen hieman ennen tieojaa.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 12.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:12

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

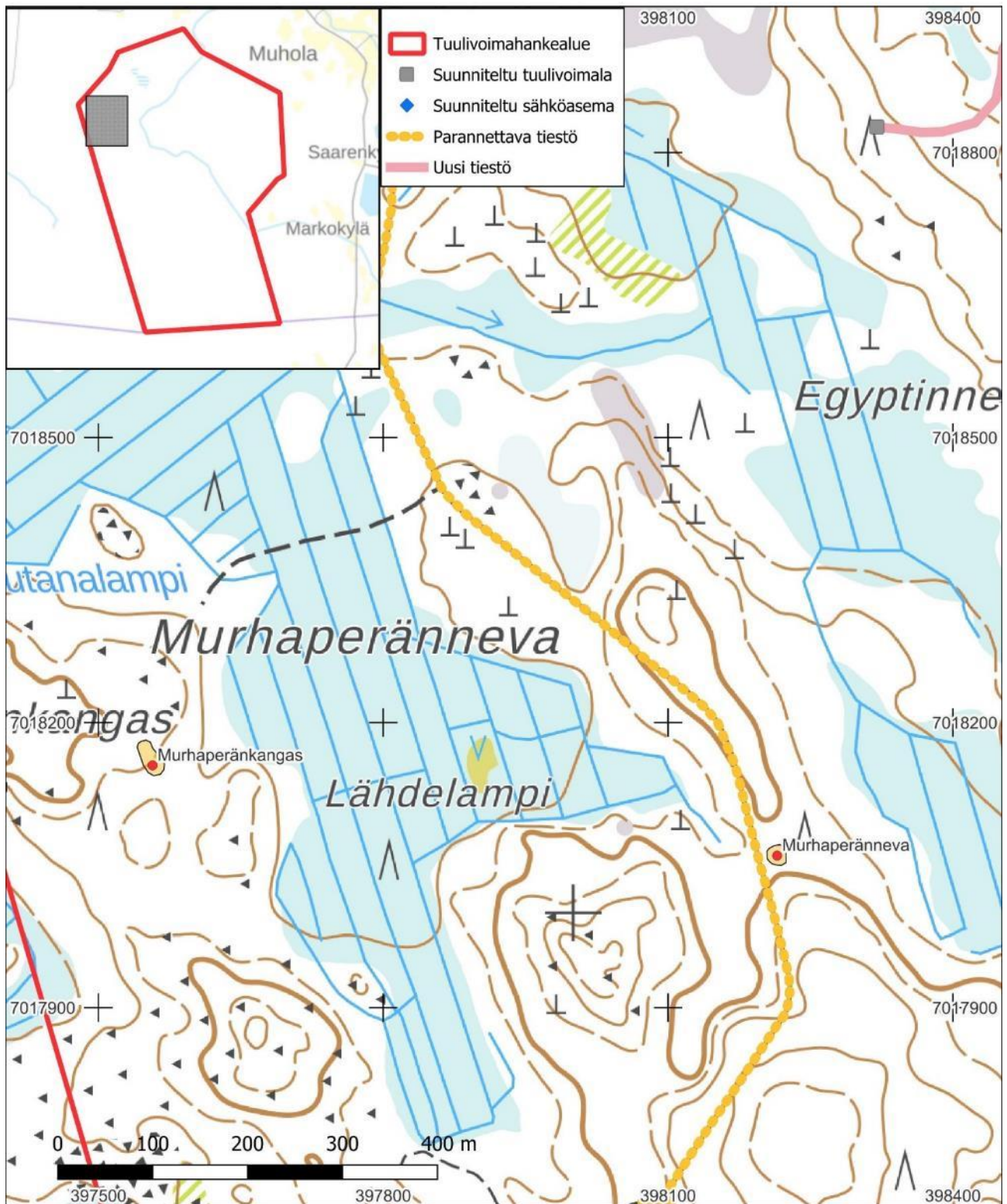

Kuva 23.AKDG7432:12. Kinnula. Murhaperänneva. Tervahauta kuvattuna pohjoisesta.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Murhaperänkangas, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen
 Kinnula, Murhaperänneva, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Mäkilammit, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7016836 I: 399684, Z: 213

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee 11 km Kinnulan keskustasta etelään, 100 metriä Mäkilammit-nimisten lampien eteläpuolella. Alue on hiekkamoreenipohjaista tuoretta kangasta, puusto on varttunutta, valtapuuna kuusi. Tervahauta on tehty hiekkaisen harjanteen länsireunaan. Haudan itäpuolella on iso siirtolohkare. Tervahauta erottuu aika heikosti maastossa, sillä varpukasvillisuus on melko korkea. Valli on länsireunassa noin metrin korkea ja noin 4 metriä leveä ja tasoittuu ylärinneessä maanpinnan tasalle. Hautakuoppa on halkaisijaltaan noin 7 metriä ja syvyydeltään reilu 1–1,5 metriä. Rännikainvanto on lounaisreunassa. Kaivanto halkaisee osittain vallin ja on noin 3 metriä pitkä, metrin leveä ja metrin syvä.

Muinaisjäännösalueen raja-
aus sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 11.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:15–16

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

Kuva 24. AKDG7432:16. Kinnula. Mäkilammit. Tervahauta erottuu maastossa huonosti, sen vallit sulautuvat maastoon. Kuva lounaasta.

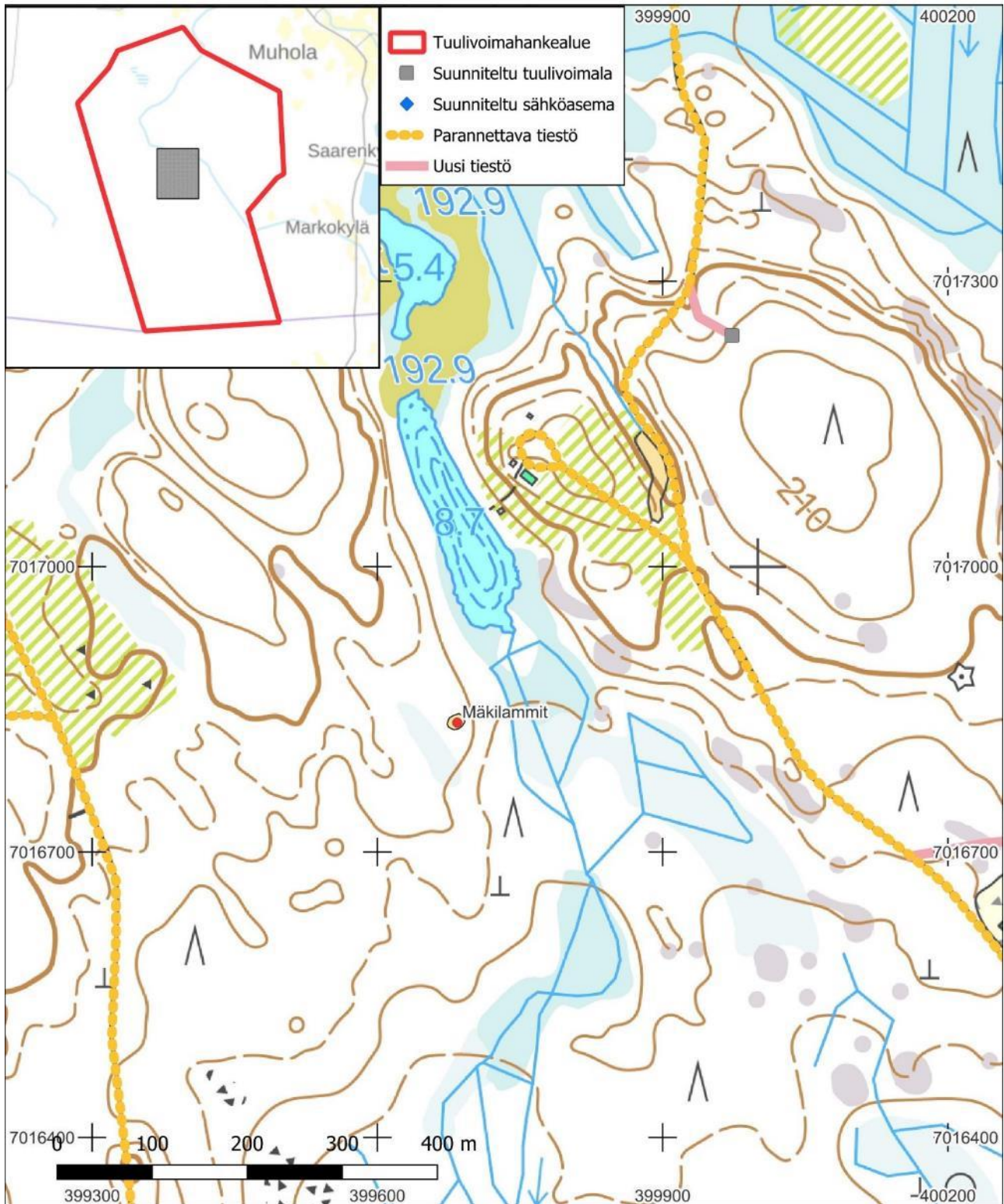

Kuva 25. AKDG7432:15. Kinnula. Mäkilammit. Tervahaudan rännikaivanto etualalla. Lapio pystyssä hautakuopassa. Kuva lounaasta.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Mäkilammit, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Paljakko, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7018371 I: 400038, Z: 200

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee noin 10 km Kinnulan keskustasta etelään, Katajamäen länsipäässä. Metsäautotie kulkee noin 6 metriä tervahaudan länsipuolella. Maaperä on hiekkamoreenia, tervahaudassa kasvaa eri-ikäistä sekametsää. Vallin korkeus on noin metri ja leveys pari metriä, tien puolella metsäkoneen ura on painanut vallin reunan. Tervahaudan sisäosa on maljamainen, syvyys noin metri. Rännikaivanto on koillisreunassa. Kaivanto läpäisee vallihaudan, ränni on noin metrin leveä ja metrin syvä ja pituudeltaan 6–7 metriä.

Tervahaudan länsireuna on noin 4 metrin päässä tieojasta.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 11.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:17–18

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

Kuva 26.AKDG7432:17. Kinnula. Paljakko. Tervahauta lähellä metsäautotietä. Tien puoleinen valli (kuvassa) on painunut metsäkoneen jäljiltä. Kuva lännestä.

Kuva 27. AKDG7432:18. Kinnula. Paljakko. Rännikaivanto tervahaudan koillisreunassa. Kuva koillisesta.

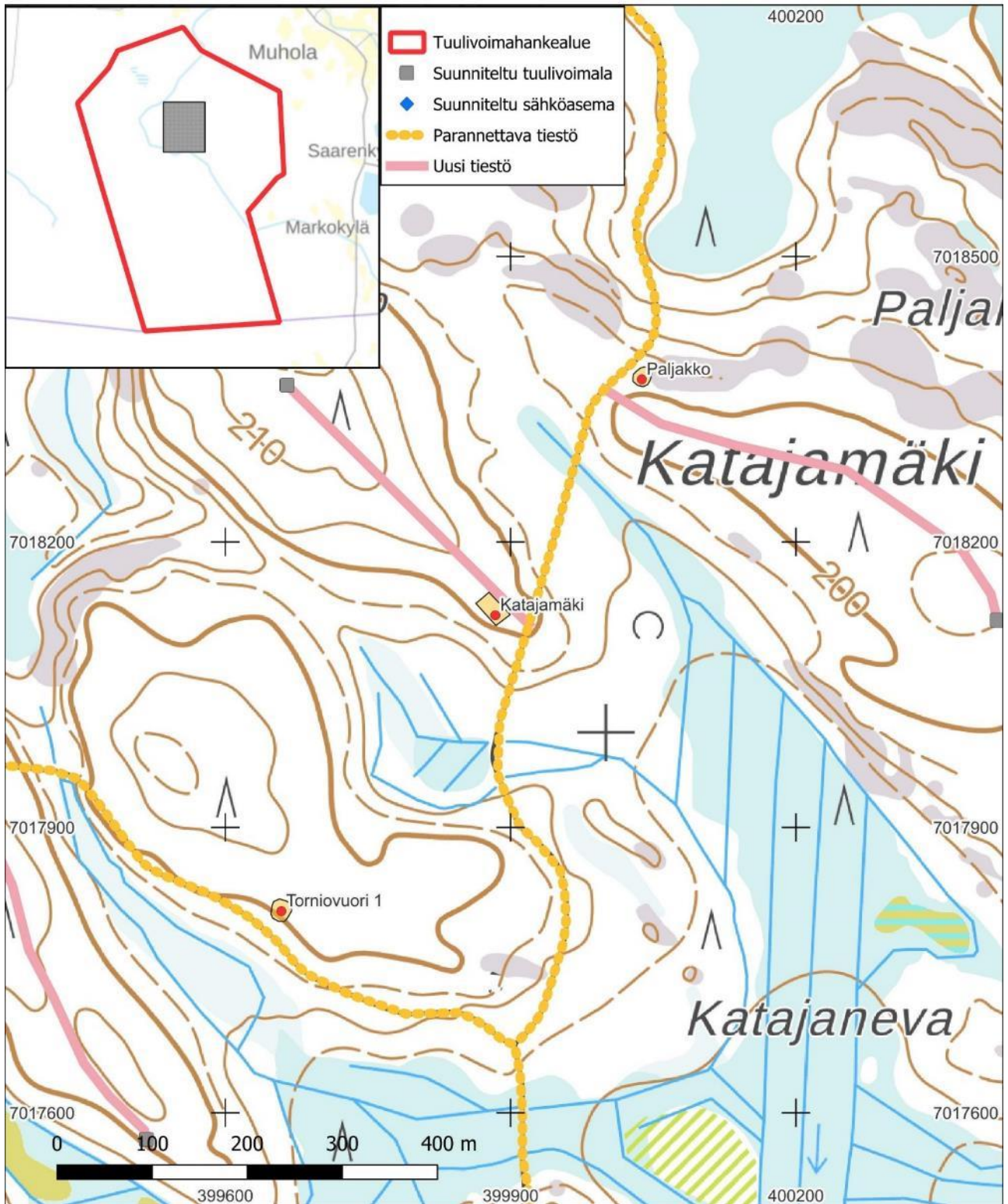
Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Torniovuori 1, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Katajamäki, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, talonpaikat, historiallinen

Kinnula, Paljakko, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Palokangas, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7019655 I: 397497, Z: 175

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee noin 8,5 km Kinnulan keskustasta etelään, Palokankaan eteläpuolella. Tervahaudan vieressä on ilmeisesti metsästysseuran maja tms. Tervahauta on vesakon ja muun kasvillisuuden peitossa, tarkkoja havaintoja oli hankala tehdä. Tervahaudan läpimitta vallin ulkoreunasta mitattuna on noin 16 metriä ilmalaserkeilauksen visualisointikuvasta mitattuna. Valli on noin metrin korkea ja pari metriä leveä, hautakuoppa on noin 1,5 metriä syvä. Rännikavanto on tervahaudan pohjoisreunassa ja ulottuu noin 4 metrin päähän.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 12.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:19

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

Kuva 28, AKDG7432:19. Kinnula. Palokangas. Tervahauta on tiheän kasvillisuuden peittämä ja ei juuri erotu kuvassa. Kuva lännestä.

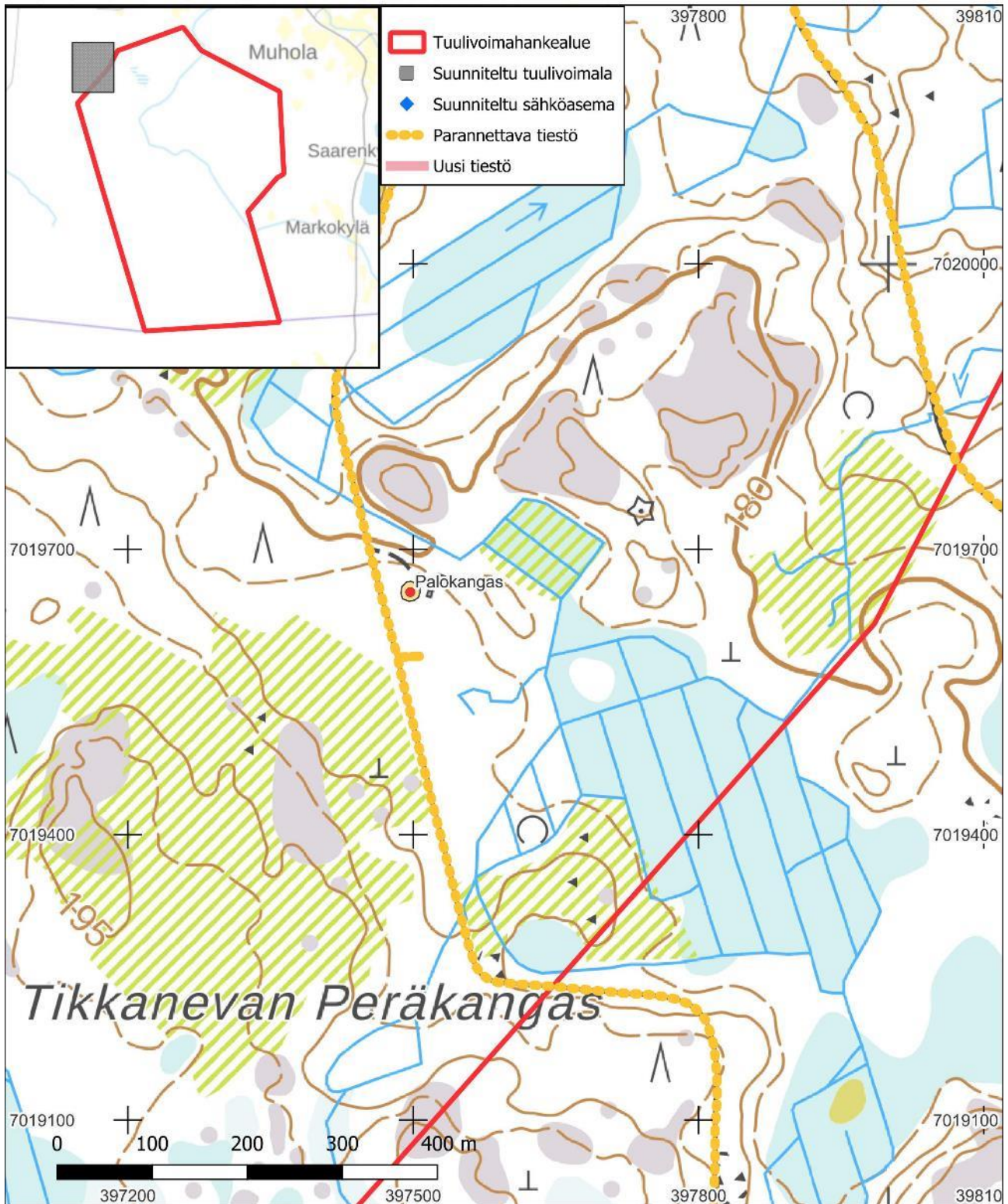

Kuva 29. AKDG7432:20. Kinnula. Palokangas. Tervahauta on kivien takana pensaikon kätkössä. Kuva lännestä.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Palokangas, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Suurisuo, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7019290 I: 401467, Z: 135

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee noin 9 km etelään Kinnulan keskustasta Suurisuon pohjoispuolella. Tervahaudan läpimitta vallin ulkoreunasta mitattuna on 8–9 metriä sisäosa on noin metrin syvä ja ympäröivä valli on alle metrin korkea ja 1,5–2 metriä leveä. Rännikaivanto on etelään alarinteeseen. Kaivanto on puoli metriä syvä ja puoli metriä leveä ja ulottuu noin 6 metrin päähän vallista. Rännikaivannon vieressä, sen länsipuolella on kuoppa, jonka halkaisija on 2 metriä ja syvyys puoli metriä. Kuoppa liittyy jollain tavalla tervahautaan. Tervahaudan ympäristö on varttunutta sekametsää, maaperä hiekkamoreenia. Tervahaudassa kasvaa tiheä lepikko.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 11.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:21

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

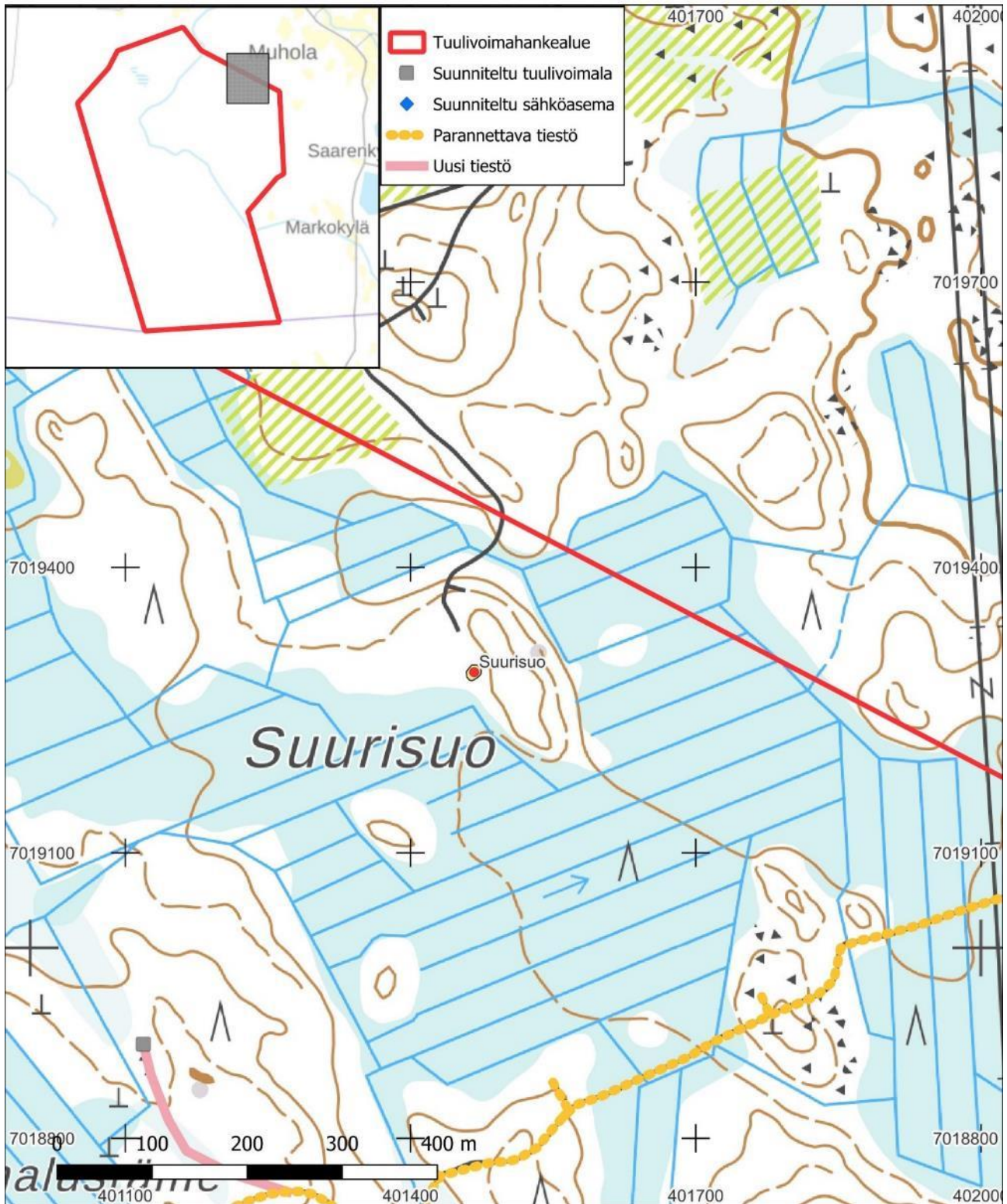

Kuva 30.AKDG7432:21. Kinnula. Suurisuo. Tervahaudassa, kuvan keskellä, kasvaa tiheä lepikko. Kuva etelästä.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Suurisuo, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Torniovuori 1, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7017812 I: 399659, Z: 192

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee noin 10 km Kinnulan keskustasta etelään Torniovuoren itäpuoleisella mäellä loivasti lounaaseen viettävässä rinteessä. Metsäautotie kulkee noin 20 metriä tervahaudan eteläpuolitse. Alue hiekkapohjaista mäntykangasta, puusto on varttunutta. Tervahaudan valli on alarinteessä metrin korkea ja 2–3 metriä leveä, mutta ylärinteessä vallit tasoittuvat rinteen tasalle. Sisäosa on halkaisijaltaan noin 9 metriä vallin päältä mitattuna ja reilun metrin syvä. Tervahaudan läpimitta vallin ulkoreunasta mitattuna on noin 14 metriä. Rännikaivanto on noin 4 metriä pitkä tervahaudan lounaisreunassa, jossa se halkaisee vallin eikä ulotu juuri vallin ulkopuolelle.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 11.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:22

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

Kuva 31.AKDG7432:22. Kinnula. Torniovuori 1. Tervahauta. Kuva lounaasta.

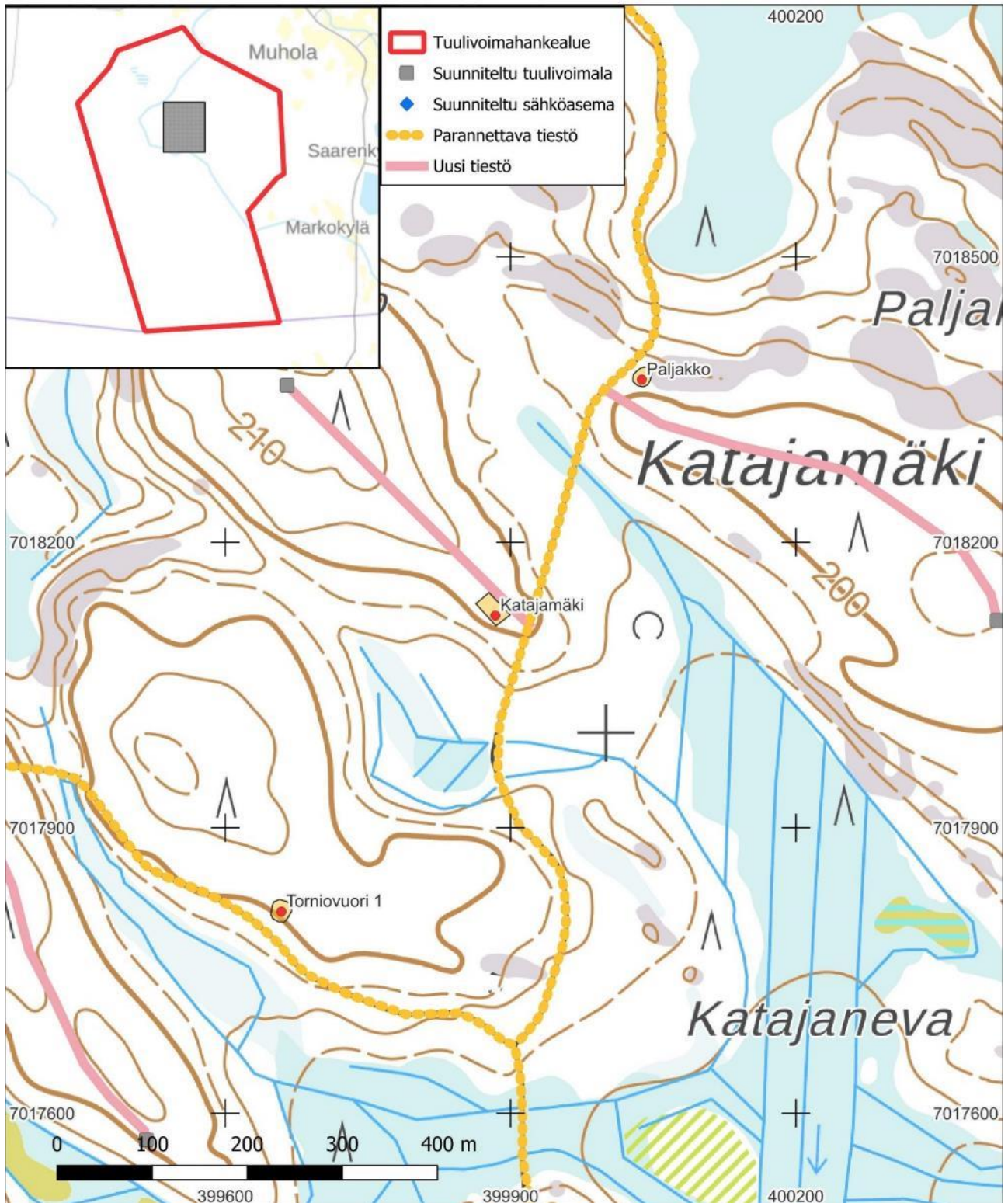
Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Torniovuori 1, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Katajamäki, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikat, talonpaikat, historiallinen

Kinnula, Paljakko, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

Kinnula, Torniovuori 2, UUSI KOHDE

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** Tervahaudat

Laji: Kiinteä muinaisjäännös **Ajoitus:** Historiallinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN: P: 7018647 I: 399132, Z: 176

Koord. selite: Koordinaatit tervahaudan keskeltä gps-laitteella mitattuna ja ilmalaserkeilausaineistosta tarkennettuna

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee noin 9 km Kinnulan keskustasta etelään Torniovuoren pohjoispuolella. Tervahaudan valli on noin metrin korkea, leveys on pari metriä. Tervahaudan sisäosa on viitisen metriä leveä ja metrin syvä. Haudan läpi on ajettu metsäkoneella. Rännikaivanto on pohjoiseen, alarinteeseen. Ränni on kaivettu vallin läpi, pituus on noin 4 metriä ja vallin korkeimmalta kohdalta syvyys 1,5 metriä. Alue on hiekkapohjaista mäntykangasta, hauta on harvennushakutun kuvion ja tiheikön rajalla.

Muinaisjäännösalueen rajausta sisältää tervahaudan ja 2–3 metrin suoja-alueen.

Tarkastuspäivä: 11.6.2024

Digikuvat: AKDG7432:23

Löydöt: -

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

Kuva 32. AKDG7432:23. Kinnula. Torniovuori 2. Tervahauta, jonka päältä on ajettu metsäkoneella. Kuva luoteesta.

Kinnula, Katajan tuulivoimahankealueen arkeologinen inventointi 2024

Peruskarttaote, mk 1:5000

Kinnula, Torniovuori 2, kiinteä muinaisjäännös, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, historiallinen

